

Eigersund kommune
Inkludering- og integreringsplan 2016 - 2019

Utgave: 1
Dato: 25.05.2016

INNHALDSFORTEGNELSE

1	Innledning og Bakgrunn	2
2	Planens målsettinger	6
3	Bosetting og etablering.....	8
4	Språk og utdanning.....	14
5	Kultur, fritid, sosiale nettverk og frivillighet	23
6	Arbeid.....	27
7	Tverrfaglige tjenester.....	30
8	Bedre samhandling mellom tjenestene.....	31
9	Handlingsprogram 2016-2019	34

1 INNLEDNING OG BAKGRUNN

Kommunens ansvar er å tilrettelegge for bosetting og integrering lokalt. Planen skal være et verktøy i arbeidet med å gi innvandrere muligheter for deltagelse; opplæring, yrkeserfaring og inntektssikring. Innvandrere er som andre personer – forskjellige! Planen skal styrke innvandrernes muligheter for deltagelse, integrering og inkludering. Det er et ønske om at gjennom at innvandrerne bl.a. lærer norsk så fort og godt som mulig kan inkluderes i norsk samfunns- og arbeidsliv gjennom tilrettelegging av tilbud. Det er forventninger om aktiv innsats både fra innvandrernes side, forvaltningens side og andre deler av samfunnet.

Det foreligger to rapporter som oppsummerer og evaluerer Eigersund kommune sitt arbeid innen dette sammensatte og utfordrende tjenesteområdet. Disse er **Telemarksforskning**: "Okka By – En evaluering av arbeidet med flyktninger i Eigersund kommune." (Januar 2012) og **Rogaland Revisjon IKS**: "Forvaltningsrevisjon av kommunens integreringsarbeid." (September 2013). Disse rapportene danner et viktig grunnlag for det pågående arbeidet med Integreringsplanen.

Planen har status som temaplan og er retningsgivende for sektorenes arbeid innen dette fagfeltet, men er ikke juridisk bindende. Tiltak må innarbeides i budsjett og økonomiplan på vanlig måte i forbindelse med den ordinære budsjettprosessen.

1.1.1 Nærmere om mandatet

Mandatet er formulert av kommunalsjef for helse- og omsorg pr. januar 2014:

"Det må utarbeides en helhetlig plan for integreringsarbeidet og språkopplæringstilbudet i Eigersund kommune. Planen må inneholde punkter som ligger i Rundskriv Q 20/2012 og anbefalinger fra revisjon og rådmann som ligger i forvaltningsrevisjonen. Gruppen må innhente opplysninger fra andre aktører i integreringsarbeidet i kommunen. Bl.a. helsestasjon, barnevern, skole, barnehage, frivillige lag og foreninger. Dersom det anses som nyttig og nødvendig for planarbeidet må det innhentes erfaringer fra andre kommuner."

1.1.2 Anbefalinger fra Rogaland Revisjon IKS

- Anbefaler kommunen å utarbeide en helhetlig plan for integreringsarbeidet og språkopplæringstilbudet i Eigersund kommune.
- Anbefaler kommunen å fastsette resultatkrav til sysselsetting ett år etter avsluttet introduksjonsprogram.
- Anbefaler kommunen å vurdere en styrking av brukerdialogen med de minoritetsspråklige elever i skolepliktig alder.
- Anbefaler kommunen å utarbeide konkrete planer og rutiner for arbeidet med minoritetsspråklige barn i barnehage.

Utover de anbefalingene som revisjonen har kommet med vil rådmannen prioritere at Eigersund kommune arbeider videre med følgende forhold:

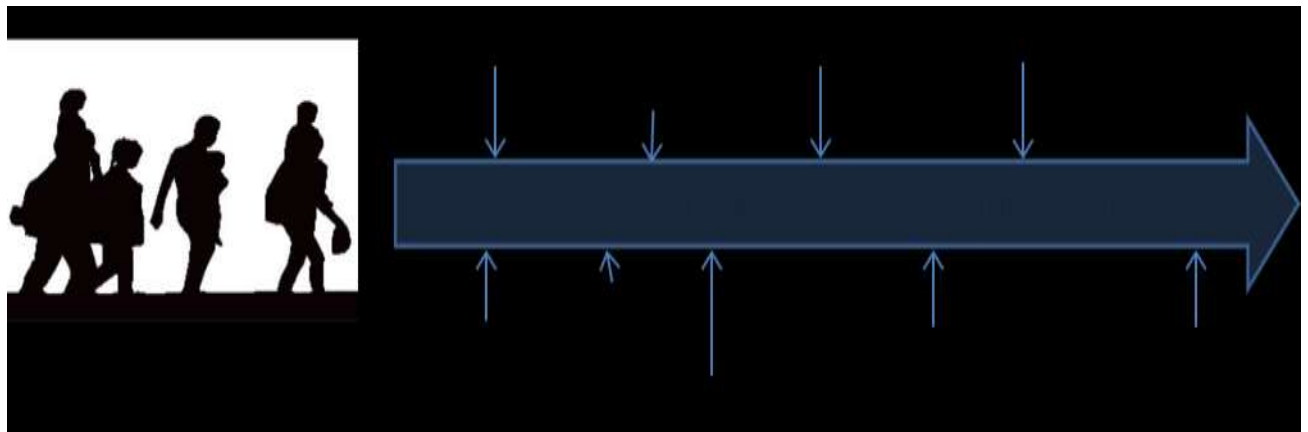
1. Samspillet mellom flyktningetjenesten, barnehage, skole og arbeid styrkes
2. Helhetlig plan for integreringsarbeidet må inneholde plan for hvordan vi skal få flere flyktninger i varig arbeid.
3. Barnevernet kartlegger og utarbeider tiltak for barn med flyktningsbakgrunn som de kommer i kontakt med.

1.1.3 Oppbygging og struktur i planen

Planen er utarbeidet av en tverrfaglig og tverrsektoriell arbeidsgruppe og en har delt planen inn etter følgende hovedoverskrifter og plassert de aktuelle tjenestene inn under disse:

- Bosetting og etablering
- Språk og utdanning
- Kultur, fritid, sosiale nettverk og frivillighet
- Arbeid
- Tverrfaglige tjenester
- Bedre samhandling mellom tjenestene

Kommunens samlede tjenester overfor flyktninger og andre innvandrere er meget sammensatte og krevende å få en fullstendig oversikt over. Plangruppens utgangspunkt er at dette skal være en konkret og tiltaksorientert handlingsplan. For å få dette til har plangruppen behov for god kontakt med, og solide tilbakemeldinger fra, de kommunale enhetene/tjenestene som har mest kontakt med flyktninger og arbeidsinnvandrere.

Hovedfokuset i planen er rettet mot status for de ulike tjenestene, på de viktigste utfordringene for den enkelte tjeneste og på aktuelle tiltak for å møte de beskrevne utfordringene.

I tillegg har plangruppen hatt fokus på tiltak for å øke sysselsettingsgraden blant flyktingene og på å forbedre samspillet mellom tjenestene og på så langt som mulig. Et viktig fokus i planen er å tilrettelegge for at flere flyktninger lykkes med å etablere seg i arbeidslivet. Integreringsplanen må være en start og ikke en avslutning! Etter plangruppens oppfatning må Integreringsplanen være første skritt på et systematisk og bredspektret oppfølgingsarbeid innen dette tjenesteområdet.

1.1.4 Integreringseminar

I januar 2016 arrangerte Eigersund kommune et integreringsseminar. Dette var et samarbeid mellom Helse og omsorg og Kultur og Oppvekst. Hensikten med seminaret var å gi informasjon om hvilke tilbud Eigersund kommune gir til flyktingene. Det var åpen invitasjon og det var omtrent 50 deltakere på seminaret. I første del av seminaret hadde kommunene leid inn en representant fra fylkesmannen i Rogaland som fortalte om introduksjonsloven. Etter dette ble deltakerne delt inn i grupper, der vi på forhånd hadde satt opp ulike aktuelle tema. Temaene ble belyst av nøkkelpersoner som arbeider i Eigersund kommune fra barnehagen, grunnskolen, voksenopplæring, flyktingetjenesten, NAV og frivilligsentralen.

Innspill fra dette seminaret ble oppsummert og noe av det som kom fram er belyst i denne planen under de ulike temaene.

1.2 NÆRMERE OM INTEGRERING OG INKLUDERING

Som det også vil fremgå av planen så er rammevilkårene for oppfølging av flyktninger og arbeidsinnvandrere i kontinuerlig endring. Ikke minst fra statlig side. Utdanningsdirektoratet har utarbeidet en liste med begrepsavklaringer:

Inkludering

- Inkludering betegner en prosess og et mål hvor deltakelse i fellesskapet er bygd over forskjellene.
- Kjernen i begrepet inkludering er derfor å øke individets deltakelse og utbytte av å delta og reelt påvirke dette fellesskapet.
- En inkluderende opplæring må derfor forstås slik at det stiller krav til opplæringsarenaen, og deltakernes evne til relasjonsbygging med utgangspunkt i menneskers egenart og likeverd, slik at alle deltakerne i fellesskapet tar del på en likeverdig måte – faglig, sosialt og kulturelt.

Integrering

- I utgangspunktet må integrering forstås slik at alle skal ha de samme muligheter, rettigheter og plikter til deltakelse i samfunnet.

For di ”integrering” ikke innebærer det samme kravet til relasjonsbygging og sosial deltakelse som ”inkludering”, forstås integrering ofte bare som fysisk tilrettelegging gjennom økt tilgjengelighet og bedret organisering for deltakelse i fellesskapet, for eksempel for minoritetsspråklige og/eller personer med funksjonsnedsettelse.

1.2.1 Hva innebærer god integrering i Eigersund kommune?

I Stortingsmelding nr. 6 (2012-2013) beskrives en helhetlig integreringspolitikk slik: «Integrering er en prosess som omfatter både de som bor her fra før, og de som flytter til landet. Nye innbyggere må tilpasse seg samfunnet de kommer til og ta del i arbeids- og samfunnslivet. De som allerede bor i Norge, må anerkjenne og forholde seg til at befolkningen endres og blir mer mangfoldig. Integreringspolitikken skal bidra til at alle har like muligheter, rettigheter og plikter. Ingen skal bli diskriminert eller stengt ute fordi de har innvandrerbakgrunn. Integreringspolitikken skal legge til rette for at alle som bor i Norge, opplever å høre til og tar del i det norske fellesskapet. Det er en forventning om at alle skal bidra etter evne.» (Meld. St. 6 2012-2013 «En helhetlig integreringspolitikk», side 9)

Rapporten «Okka By» fra Telemarksforskning konkluderer mer generelt med at måloppnåelse innen integreringsarbeidet for flyktninger i vår kommune, er sånn noenlunde på linje med de ti referansekommunene som rapporten sammenligner Eigersund kommune med.

1.2.2 Nasjonale krav og lokal kapasitet

I 2014 var det 10 år siden det nasjonale Introduksjonsprogrammet for bosetting av flyktninger ble iverksatt i Norge. Utfordringene knyttet til etablering og integrering av tradisjonelle flyktninger blir en del av en helhet der også arbeidsinnvandringen til Norge har øket betydelig de senere årene.

1.2.3 Innbyggere i Eigersund med opprinnelig utenlandsk bakgrunn

Det kan her være grunn til å minne om at sammensetningen av innbyggere i Eigersund kommune har endret seg betydelig i løpet av de siste ti årene. IMDI region Vest har nylig publisert en del fakta angående innvandrerbefolkningen i kommunene i regionen. Pr. 01.01.2013 viser statistikken følgende for Eigersund kommune:

Folketall:	14.636
Hele innvandrerbefolkningen:	1545 = 10 %
Land fra Gruppe 1: (Eu/ØS, USA, Canada, Australia, New Zealand)	918 = 6 %

Land fra Gruppe 2: (Asia, Afrika, Latin-Amerika, Europa u. EU/EØS)

627 = 4 %

Til sammenligning er andelen av innvandrerbefolkningen i Rogaland fylke 15 %. For Norge som helhet er prosentandelen på 14,9. Ser vi på antallet innbyggere med flyktningebakgrunn i Eigersund kommune oppgir Rogaland Revisjon IKS i sin rapport at antallet pr. 31.12.2012 var 285 personer og utgjorde 2 %. Som det vil fremgå av annen statistikk så har dette tallet økt merkbart de to siste årene. Samlet antall med flyktningebakgrunn for 2013 og 2014 vil ende opp på ca. 105 personer. Forutsetter vi at tallet på de som har etablert seg tidligere har vært stabilt, vil det totale antallet vokst til ca. 390 innbyggere pr. 31.12.2014. Dette utgjør da ca. 2.7 % av det totale innbyggertallet.

Som det fremgår av denne oppsummeringen så er det totale antallet innbyggere med utenlandsk bakgrunn nå ca. 10 % av befolkningen i Eigersund kommune. Det er viktig å merke seg at det er en meget klar overvekt av innvandrere som ikke har bakgrunn som flyktninger. De siste to årene har andelen med flyktningebakgrunn økt noe.

Det er videre grunn til å merke seg at når vi ser på de kommunale tjenestenes behov for ressurser knyttet til integrering av flyktninger, så kommer hele veien et betydelig antall arbeidsinnvandrere i tillegg. Og mange av de som kommer her er også barn og unge med behov for barnehage og skole. Det er nok en misforståelse å tro at arbeidsinnvandrerne klarer seg langt bedre språklig enn de tradisjonelle flyktninger hva gjelder å beherske norsk. I tillegg lever mange et liv med lite sosial kontakt og kontakten med deler av det kommunale tjenesteapparatet er gjerne liten eller ikke eksisterende.

1.2.4 Oversikt over antall bosatte flyktninger i Eigersund kommune

ÅR	TOTALT ANTALL	VOKSNE	BARN	FAMILIEGJENFORENTE	NTE
2004	22 personer	15		7	
2005	17 personer	12		5	
2006	22 personer	13		9	
2007	22 personer	13		9	
2008	25 personer	15		10	
2009	26 personer	18		8	
2010	22 personer	12		10	
2011	20 personer	12		8	
2012	26 personer	13		13	
2013	40 personer	27		13	
2014	66 personer	28		7	31 (6 voksne og 25 barn)
2015	55 personer	35		20	15 (5 voksne og 10 barn)

Anmodning fra IMDI er 50 personer i 2016, inkludert 15 EM, og 58 personer, inkludert 23 EM, i 2017. I tillegg kommer familieinnvandring. Gjennom mesteparten av perioden med introduksjonsprogrammet har Eigersund kommune i sine bosettingsvedtak inkludert familiegjenforeninger i sin bosettingskvote. Men fra 2013 av har kommunens bosettingsvedtak vært åpent. Det vil si at bosettingsvedtaket ikke legger noen begrensninger på hvor mange familiegjenforente flyktninger som kan komme til kommunen i det enkelte år. Som det fremgår av tallene som er gjengitt ovenfor har dette gitt seg helt spesielle utslag for 2014. Kommunale bosettingsvedtak uten begrensninger for det enkelte år, er noe IMDI har presset hardt på for å få til.

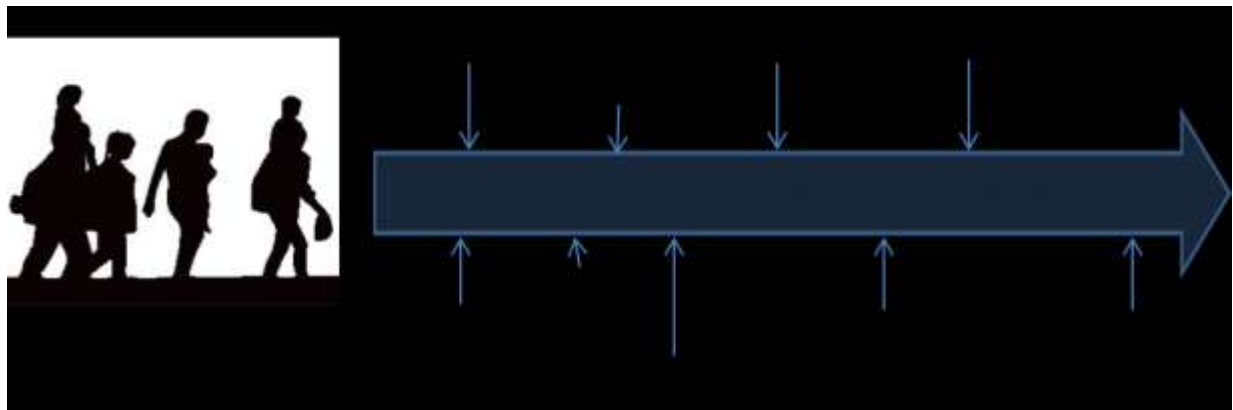

2 PLANENS MÅLSETTINGER

Formålet med planen er å peke ut strategier og veivalg slik at alle sektorer som berøres av integreringsarbeidet kan lage tiltaksplaner for økt inkludering- og integrering. Inkluderings- og integreringsarbeidet skal foregå i alle sektorer og på alle nivåer.

HOVEDMÅL FOR INTEGRERINGSARBEIDET I EIGERSUND KOMMUNE:

1. Styrke innvandrernes muligheter for deltakelse i yrkes- og samfunnslivet.
2. Legge til rette for at nyankomne innvandrere skal kunne bli økonomisk selvstendige og uavhengige av kommunal støtte etter 3-5 år.
3. Innvandreren skal oppleve å bli godt mottatt og inkludert i lokalsamfunnet.

Målene er nådd når:

Bosetting og etablering

- Plantallet for bosettinger er nådd og behov for økonomisk sosialhjelp er begrenset.
- Flyktingene bor i private boliger der de selv har underskrevet kontrakten.
- 50% som fullfører introduksjonsprogrammet får arbeid eller tar videre utdanning.
- Har nådd et nivå på norskkunnskapen som gjør den enkelte i stand til å benytte seg av det ordinære tjenestetilbudet i kommunen.
- Har fått seg norske venner og/eller er inkludert i en fritidsaktivitet.
- Alle flyktinger og asylsøkere har gjennomgått tuberkulosestest 14 dager etter ankomst.
- Alle flyktinger og asylsøkere har fått tilbud om helseundersøkelse innen tre måneder etter ankomst
- Arbeidsgivere har gode nok rutiner for å informere helsestasjonen når de ansetter arbeidsinnvandrere fra høyendemiske land for tuberkulose.

Språk og utdanning

- Alle elever får et pedagogisk forsvarlig tilbud og elevene opplever mestring og kan delta aktivt i et iunkluderende skolemiljø.
- Det er etablert gode overganger fra barnehage til barneskole og videre til ungdomskole og vgo..
- Det utvikles et godt system for inntaksklasse, morsmålsopplæring og tospråklig fagopplæring
- Foreldrene opplever god kommunikasjon med skolen, som gir de mullighet til å ivareta barna på en god måte.
- Elevene opplever mestring og kan delta aktivt i et iunkluderende skolemiljø.
- Flest mulig har nådd nivå A2 eller bedre i løpet av Introduksjonsprogrammet.

- Alle skal tilbys språkpraksis i løpet av introduksjonsprogrammet.
- Flyktningene opplever selv at de har godt utbytte av norskundervisningen og språkpraksisen.
- Vi får fornøyde brukere som opplever medbestemmelse gjennom aktiv deltakelse i elevdemokrati.

Kultur, fritid, sosiale nettverk og frivillighet

- Alle som ønsker det har en fritidsaktivitet.
- Alle har en form for sosialt nettverk i kommunen etter endt introduksjonsprogram.

Arbeid

- 55 % av alle som har gått på introduksjonsprogrammet er helt eller delvis i jobb/utdanning 1 år etter avsluttet introduksjonsprogram.
- 70% av alle som har deltatt i introduksjonsprogrammet er helt eller delvis i jobb/utdanning 3 år etter fullført introduksjonsprogram.
- 80% av alle som har deltatt i introduksjonsprogrammet er helt eller delvis i jobb/utdanning 5 år etter avsluttet introduksjonsprogram, eventuelt avklart at arbeid ikke er forenelig med helsesituasjon.

Tverrfaglige tjenester

- Foreldre har fått god informasjon om det å være foreldre i Norge. Barna har en omsorgssituasjon preget av trygghet, forutsigbarhet og kontinuitet.

3 BOSETTING OG ETABLERING

3.1 FLYKTNINGETJENESTEN

Målene er nådd når:

- Plantallet for bosettinger er nådd.
- Behov for økonomisk sosialhjelp er begrenset.
- Flyktingene bor i private boliger der de selv har underskrevet kontrakten.
- 50% som fullfører introduksjonsprogrammet får arbeid eller tar videre utdanning.
- Har nådd et nivå på norskkunnskapen som gjør den enkelte i stand til å benytte seg av det ordinære tjenestetilbudet i kommunen.
- Har fått seg norske venner og/eller er inkludert i en fritidsaktivitet.

3.1.1 Status februar 2016

Flyktingetjenesten er organisert under NAV (kommunedelen) og er dermed en del av avdeling for helse- og omsorg. Tjenesten består av 3.8 årsverk – flyktningskonsulent i 90 %, og miljøterapeut i 90 % og 2 miljøterapeuter i 100 %.

Oppgaver

Flyktingetjenestens primæroppgaver er å forberede og gjennomføre bosetting av flyktninger samt å sørge for en god oppfølging av disse etter bosetting. Oppfølgingen av flyktingene er i utgangspunktet begrenset til de to årene introduksjonsprogrammet gjennomføres og vil deretter følges opp av NAV.

Når det gjelder selve bosettingsprosessen har flyktingetjenesten fast kontakt med IMDI for å sikre rask bosetting etter hvert som tjenesten får tilgang til bolig(er) som er hensiktsmessige i forhold til den/de enkelte flyktingers behov. Ikke minst i forhold til boligens størrelse. Flyktingetjenesten bistår med klargjøring av boligen og ordner med søknader om sosialstønning og bostøtte. Tjenesten sørger også for å kontakte skole, barnehage og helsesøstertjenesten som en forberedelse til ankomsten.

Flyktingtjenesten har i tillegg til oppgaver relatert til bosetting og integrering også oppgaver knyttet til introduksjonsprogrammet. Flyktingetjenesten gir informasjon til hver enkelt om programmet før oppstart. Det benyttes tolk i samtalen. Elevene får vedtak ved oppstart, og flyktingtjenesten deltar sammen med lærer og elev når individuell plan skrives og endres. I sluttfasen av programmet deltar flyktingtjenesten på overføringsmøte med veileder på NAV, lærer og elev. Det medfører tettere oppfølging av hver enkelt der fokus blir rettet mot arbeid og utdanning. Sammen med voksenopplæringen skriver flyktingtjenesten deltakerbevis når programmet er fullført. Flyktingtjenesten deltar på felles møte med alle lærerne en gang pr. måned.

Hver onsdag har flyktningsjenesten ansvar for opplegget til introdeltakerne i 2,5 timer. flyktingene er inndelt i språkgrupper der de har ulike tema som rullerer. Det gis tilbud innen data, norsk muntlig og generell informasjon om det å leve og bo i landet og kommunen. Her samarbeides det med bl.a. politi, barnevern, helsesøster, oppvekstkoordinator, barnehagekonsulent og tannpleier.

Det legges vekt på at elevene skal bli kjent i nærområdet og med kommunen. Dette skjer ved at det arrangeres turer, byvandring og besøk på museer. Ordfører og brann sjef. deltar på informasjonsmøte. Det arrangeres førstehjelpskurs i regi av Røde Kors. Annenhver onsdag er det åpen kafe på Frelsesarmeen.

Flyktningsjenesten har ansvar for å organisere sommerpraksis til alle introdeltakerne. Da kontaktes offentlige og private virksomheter med forspørsel om etablering av 4 ukers sommerpraksis.

Det er en del av flyktingene som har behov for ulike tjenester som ikke inngår i det ordinære arbeidet til flyktningsjenesten. Dette blir ofte avdekket en tid etter bosetting. Det kan gjelde i forhold til helseutfordringer, behov for barneverntjenester og familievernkontor. Her bistår flyktningsjenesten i den første fasen med kontaktetablering og motivering til å søke bistand. Ofte er flyktningsjenesten med på de første møtene for å skape trygghet for flyktingen, men også for å gi informasjon videre i hjelpeapparatet.

Informasjonsmøter om flyktningsarbeidet til lag, foreninger og skoleklasser inngår som en del av arbeidet. Noen steder er det etablert faste møter hvert år, andre steder er det etter behov.

Flyktningsjenesten bistår de som trenger hjelp til å søke fornyelse av reisebevis, oppholdstillatelse og statsborgerskap. Denne hjelpen gis til de som er flyktinger og har blitt bosatt av kommunen, selv om de har bodd her i mange år.

Flyktningsjenesten er i liten grad involvert ved mottak og bosetting av enslige mindreårige flyktinger. Enslige mindreårige flyktinger under 15 år er det BUF- etat som har ansvaret for. Eigersund kommune bosetter pr. i dag ikke denne aldersgruppen. Enslige mindreårige flyktinger mellom 16 og 18 år blir bosatt av barneverntjenesten. Det er ungdommen selv, sammen med barnevernet, som avgjør når de er klar for overføring av videre veiledning/oppfølging til flyktningsjenesten. Noen er klare når de er 18 år, andre kan være rundt 20 år før veiledning/oppfølging blir overført. Når barnevernet har skaffet bolig er det flyktningsjenesten som tar over. Da er det informasjonsmøte og innkjøp av nødvendig inventar. Ungdommen får jevnlig oppfølging i boligen den første tiden, etter hvert blir det etter behov.

Generell informasjon og oversikt over de ulike statlige tilskuddene

I 2016-2019 skal Eigersund kommune i tråd med kommunestyrets vedtak årlig bosette 45 flyktinger, hvorav 6 minderårige. I tillegg kommer flyktinger som skal bosettes på familieinnvandring. Antall bosatt på familieinnvandring er lite forutsigbare og antallet svinger betydelig fra år til år.

Flyktningsjenesten har for 2016 en budsjettert utgift på kr. 14.364.000,-

Integreringstilskudd:

Eigersund kommune får et statlig tilskudd for hver flykting som bosettes.

Integreringstilskudd:

Eigersund kommune får et statlig tilskudd for hver flykting som bosettes.

Stortinget har fastsatt følgende satser for integreringstilskudd i 2016:

Integreringstilskudd	Bosettingsår	Sats
	År-1 (2016)	kr. 184 000 (voksen)* kr. 184 000 (barn)* kr. 234 000 (enslig voksen) kr. 184 000 (enslig mindreårig)
	År-2	kr. 220 000
	År-3	kr. 160 000
	År-4	kr. 83 400
	År-5	kr. 70 000
Ekstra integreringstilskudd:		Kr. 100.000,- for hver enslige mindreårig som blir bosatt i 2016 Kr. 50.000,- for hver flyktning som blir obsatt utover vedtatt antall.
Barnehagetilskudd		kr. 24 500 (engangstilskudd)
Eldretilskudd		kr. 162 000 (engangstilskudd)
Personer med kjente funksjonshemninger		Tilskudd 1: kr. 181 000 (engangstilskudd) Tilskudd 2: Inntil kr.1 111 000 i inntil 5 år

*Personer regnes som voksne fra og med året de fyller 18 år.

3.1.2 Tilskudd til opplæring i norsk og samfunnskunnskap

I rundskriv «4/2015: Tilskudd til opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere og norskopplæring for asylsøkere i mottak», er satsene for norskopplæring for 2015 satt til:

Persontilskudd – knyttet til hver person i målgruppen:

TILSKUDDSÅR	LAV SATS (3ÅR)	HØY SATS (3 ÅR)
ÅR 1 (2015)	12 800	31 900
ÅR 2 (2014)	22 000	57 800
ÅR 3 (2013)	12 900	35 900

Grunntilskudd – gis til kommuner med 1 – 150 personer i målgruppen

LAV SATS	HØY SATS
Kommuner med 1–3 personer i målgruppen	Kommuner med 4–150 personer i målgruppen
180 000	560 000

3.1.3 Sentrale utfordringer for flyktningetjenesten fremover

- Behov for et fullverdig Introduksjonsprogram

Med utgangspunkt i Introduksjonslovens bestemmelser skal Introduksjonsprogrammet være et fullverdig program i Eigersund kommune. Det nåværende programmet er ikke på full tid og heller ikke helårlig. Slik programmet fungerer i dag blir det preget av skolens dags- og årsrytme og dermed får flyktningene uforholdsmessige lange friperioder.

Flyktningetjenesten har sine ressurser knyttet opp mot mottak, bosetting og oppfølging, og har ikke ressurser til å fylle planleggingsdager og høst-/ vinterferie med program. For å ha forutsetning for å oppfylle lovkravet må det ansette programveiledere som har ansvar for introduksjonsprogrammets innhold. Det er vedtatt styrking av arbeidet med introduksjonsprogrammet og rekruttering vil skje så snart organisering og kompetansebehov er klarlagt.

Som en del av introduksjonsprogrammet skal alle deltakerne ha 4 ukers sommerpraksis i forbindelse med skolens ferie. Det har vist seg vanskelig å etablere et tilstrekkelig antall praksisplasser for aktuelle deltakere. Her bør kommunen ta et enda større ansvar å åpne opp for praksis løpet av sommeren. Det arbeides også mot privat næringsliv for å få til gode tilbud til deltakerne.

Introduksjonsprogrammet – avklaring av ansvarsforhold

Det er spesielt viktig å få avklart ansvarsforholdet når det gjelder Introduksjonsprogrammet.

Flyktningetjenesten og Eigersund voksenopplæringscenter samarbeider en del angående Introduksjonsprogrammet. Det er imidlertid i liten grad formelt avklart hvor grensegangen bør ligge mellom avdeling for kultur- og oppvekst ved Eigersund Voksenopplæringscenter og avdeling for helse- og omsorg ved flyktningetjenesten/NAV. De berørte tjenestene opplever det som spesielt viktig at en slik avklaring kommer så snart som mulig.

- Boligbehov

Etter hvert som antall flyktninger øker blir behovet for egnede boliger stadig stigende.

Flyktningetjenesten er avhengig av å finne de fleste boligene på det private markedet. Tjenesten har en del erfaringer med at huseiere gjerne forventer en høyere leie enn det nivået som flyktningetjenesten vanligvis ligger på. Det siste året har det vært god tilgang på boliger i det private markedet. Vanskeligst å skaffe store familieboliger. Å kjøpe sin egen bolig er målet for de fleste flyktninger, og i likhet med andre er de avhengige av fast arbeid for å få dette til. Kommunen bør i større grad gjøre nytte av husbankens finansieringsordninger for å øke flyktnings mulighet til å etablere seg i eid bolig. Boligløsninger for flyktninger bør i større grad inngå som en del kommunens deltakelse i boligsosialt velferdsprogram.

- Behovet for barnehageplasser

For at begge foreldrene skal kunne delta i Introduksjonsprogrammet er foreldrene avhengige av barnehageplasser. Ofte får kommunen forespørselen om å bosette familier med små barn etter 31. januar da søknadsfristen for barnehageplass det kommende barnehageåret går ut. Det er også vanlig at kommunen får melding om familieinnvandring etter den aktuelle søknadsdatoen, og da er sjansene for å få barnehageplass små.

3.1.4 Prioriterte tiltak fra Flyktningetjenesten

- Ansvars- og oppgavefordeling mellom flyktningetjenesten og Eigersund voksenopplæringscenter må avklares.
- Introduksjonsprogrammet for flyktninger i Eigersund kommune skal være helårlig og på full tid i tråd med «Lov om introduksjonsordning og norskopplæring for nyankomne innvandrere.»
- Eigersund kommune bør reservere 2-3 barnehageplasser til eventuelle barn som ikke har muligheter til å søke om plass innen 31. januar for det enkelte år.

3.1.5 Aktuelle tiltak 2016-2019

Nr.	Navn på tiltak	2016	2017	2018	2019
1.	Kommunens flyktningearbeid organiseres i henhold til vedlagte forslag. Detaljorganisering av tjenesten iverksettes snarest. Ansvar: Kom.sjef KO/HO	August 16	01.01.17		
2.	Tiltak for å fremme botilbudet for flyktninger bør utredes spesielt som en del av det boligsosiale velferdsprogrammet Ansvar: Programleder boligsosial velferdsprogram	Egen sak løpende	x	X	x
3.	Introduksjonsprogrammet skal være et fullverdig program i Eigersund kommune – se pkt. 13.6.2	løpende	løpende	løpende	løpende
4.	Eigersund kommune bør reservere 2-3 barnehageplasser til eventuelle barn som ikke har muligheter til å søke om plass innen 31. januar for det enkelte år.		Egen sak V17		

3.2 HELSESTASJONSVIRKSOMHET

Målene er nådd når:

- Alle flyktninger og asylsøkere har gjennomgått tuberkulosestest 14 dager etter ankomst.
- Alle flyktninger og asylsøkere har fått tilbud om helseundersøkelse innen tre måneder etter ankomst
- Arbeidsgivere har gode nok rutiner for å informere helsestasjonen når de ansetter arbeidsinnvandrere fra høyendemiske land for tuberkulose.

3.2.1 Status for enheten/tjenesten pr. august/september 2014:

Helsestasjonen i Eigersund har 12,53 årsverk. Her inngår jordmødre 1,6 årsverk, helsesøstre 9,9 årsverk, kontorfullmektig 0,6 årsverk og leger 0,43 årsverk. Helsestasjonen driver med småbarnskontroller, skolehelsetjeneste, helsestasjon for ungdom og reisevaksinering 0,5 årsverk helsesøsterstilling arbeider direkte i forhold til flyktninger, 0,25 årsverk arbeider med smittevern.

Flyktninger og asylsøkere:

Helsestasjonen driver mødregrupper sammen med flyktningkonsulentene. Helsesøster har i tillegg en presentasjon på introduksjonskurset i forhold til helsestasjonens tilbud og hva man bør tenke på når man oppdrar barn i den norske kulturen.

Mor, far og barn får telefontolk ved konsultasjonene på helsestasjonen. Dette er et godt og nødvendig tiltak for å sikre en god kommunikasjon. Helsestasjonen har fokus på informasjon om forbud mot omskjæring av jenter og tvangsekteskap.

Innhenting av vaksineopplysninger er ofte krevende. Foreldrene har ofte lite informasjon om når de er vaksinert og hva barna har fått av vaksiner. Hvis vi er usikre på om barnet er vaksinert, startes grunnvaksinering av barnet. Vaksiner blir gitt ut fra blodstatus. Flyktningbarn født i Norge blir

vaksinert etter det norske barnevaksinasjonsprogrammet. De får i tillegg tilbud om BCG vaksine etter 6 ukers alder og 3 doser Hepatitt B vaksine.

Helsestasjonen følger opp alle flyktning- og asylsøkerbarn. Det er godt samarbeid med flyktningkonsulentene og helsestasjonen har en god oversikt over flyktningene og asylsøkerne som bor i Eigersund kommune. Flyktningkonsulent, jordmor og helsesøster har samarbeidsmøter 3-4 ganger i året. Antall som kommer på familiegjenforeninger er uforutsigbar og gjør at ressursbruken på helsestasjonen er vanskelig å beregne.

Arbeidsinnvandrere:

Denne gruppen representerer den største utfordringen for tjenesten i dag. Helsestasjonen har ingen oversikt over hvor mange arbeidsinnvandrere som bor i kommunen til enhver tid. Det er ofte på svangerskapskontroll det oppdages at det er flere barn i familien. Skole- og barnehageansatte er flinke å informere foreldrene om helsestasjons- og skolehelsetjeneste tilbudet i kommunen. Barn av arbeidsinnvandrere som ikke går på skole eller barnehage er vanskelige å oppdage. Dette er en stor utfordring i forhold til smittevern, og barns rettigheter i Norge.

Mor, far og barn får tilbud om telefontolk ved konsultasjonene på helsestasjonen ved behov. Dette er et godt og nødvendig tiltak for å sikre en god kommunikasjon.

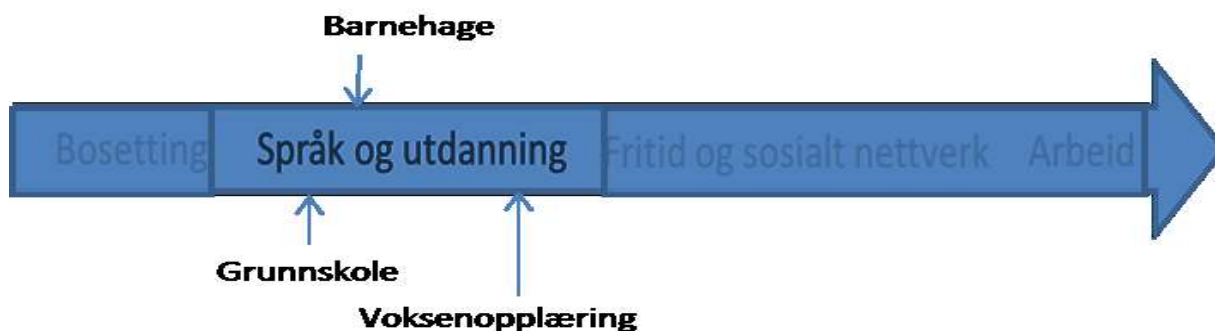
Etter helsestasjonens oppfatning må arbeidsgivere bli bedre på å informere helsestasjonen når de ansetter arbeidsinnvandrere fra høyendemiske områder for tuberkulose og Hepatitt. Eigersund kommune skal ha gitt skriftlig informasjon om smittevern og tuberkulose tester til alle arbeidsgivere i kommunen.

3.2.2 Aktuelle tiltak 2016-2019

	Navn på tiltak	2016	2017	2018	2019
1.	Årlig informasjon til arbeidsgivere om deres ansvar/opplysningsplikt til helsestasjonen når de ansetter arbeidsinnvandrere fra høyendemiske land for tuberkulose. Ansvar: Leder Helsestasjonen	X løpende	X	X	X
2.	Utarbeide informasjonsmateriell til foreldre i forhold til barns rettigheter i Norge. Ansvar: Leder Helsestasjonen		H16		
3.	Helsesøster må aktivt oppsøke skolebarn med flyktningebakgrunn for å etablere kontakt. Ansvar: Leder Helsestasjonen	X løpende	X	X	X

4 SPRÅK OG UTDANNING

4.1 BARNEHAGENE

Målene er nådd når:

- Alle barn i barnehagealder har tilbud om barnehageplass
- Alle barnehagene legger til rette for at barna skal få en god start i barnehagen.
- Alle barnehagene tilbyr et rikt språkmiljø og deltakelse i et inkluderende fellesskap.
- Alle barnehagene har nødvendig kompetanse om flerspråklig utvikling og betydningen av morsmål.
- Det er et godt samarbeid mellom foreldre og barnehage.
- Det er en god overgang mellom barnehage og skole

4.1.1 Organisering av barnehagetilbudet pr. mai 2016:

Søknad og tildeling av barnehageplass:

Foresatte følger ordinær søknadsprosedyre. De kan få veiledning fra flyktningetjenesten ved behov. Kommunen har plikt til å legge til rette for at deltakerne på introduksjonsprogrammet skal kunne gjennomføre programmet. Herunder ligger det en prioritet ved opptak i barnehage jfr. Kommunens opptakskriterier. Private barnehager har egne opptakskriterier. Foreldrebetalingen fastsettes etter nasjonale satser.

Antall minoritetsspråklige barn i barnehager:

Pr. desember 2015 går det 105 minoritetsspråklige barn i barnehagene. Tallet er hentet fra BASIL, der alle godkjente barnehager skal levere årsmelding. Disse opplysningene danner grunnlag for tildeling av tilskudd til tiltak for å bedre språkforståelsen blant minoritetsspråklige barn i førskolealder. Minoritetsspråklige barn defineres i denne sammenhengen som barn som har et annet morsmål enn norsk, samisk, svensk, dansk og engelsk. 19 av disse barna har foreldre som er i gang med introduksjonsprogrammet. Antall minoritetsspråklige barn er ujevnt fordelt mellom barnehagene. Årsaken til det antas å ligge i ulike opptakskriterier og i barnehagenes beliggenhet.

Tusenbeinet Åpen barnehage er et kommunalt pedagogisk barnehagetilbud der barn kan komme sammen med sine foresatte eller andre nære omsorgspersoner. Tilbudet er gratis, og en kan komme og gå som man vil innenfor åpningstiden. Barnehagen er åpen 3 dager pr. uke og følger skoleruta. Åpen barnehage er en god arena for barn og voksne til å bli kjent med andre og til å bli kjent med hva barnehage er. Det er derfor en viktig integreringsarena for dem som ikke har et annet barnehagetilbud.

Tilskudd til tiltak for å bedre språkforståelsen blant minoritetsspråklige barn i førskolealder: Det er opprettet en 50 % fast stilling som veileder for barnehagene når det gjelder flerspråklige barn. Stillingen dekkes av «Tilskudd til tiltak for å bedre språkforståelsen blant minoritetsspråklige barn i førskolealder». Det tilbys informasjon og veiledning til barnehagene med fokus på inkludering og språk. Det tilbys observasjon og veiledning i forhold til enkeltbarn. Det tilbys utlån av pedagogisk materiell. Veilederen jobber også med å skape gode rutiner på systemnivå, tverrfaglig samarbeid og kompetanseheving.

Barnehagetilbudets innhold og organisering:

Det å være flerspråklig utløser pr. i dag ikke ekstra ressurser til for eksempel tospråklig assistent. Unntaket er at barnehager som tar i mot barn av nyankomne flyktninger kan få et tilskudd til 30 timer assistent ved oppstart. Målet med tilskuddet er at barnet skal få en best mulig start i barnehagen, legge til rette for god tilknytning mellom barnet og en voksen i barnehagen og legge grunnlaget for et godt samarbeid mellom barnehage og foreldre.

Det øvrige tilbudet gis ut i fra den enkelte barnehages organisering, planer og satsningsområder. Tilbudet vil derfor variere fra barnehage til barnehage ut i fra personalets kompetanse og erfaring med flerspråklighet.

Dersom barnet får plass i en barnehage langt borte fra bostedet og foresatte ikke har bil, tilbyr flyktningsjenesten transport til barnehagen. Dette gjelder for deltakere på introduksjonsprogrammet.

Barnehagene bruker observasjonsverktøyet «Alle med» for å følge utviklingen til alle barna. Andre kartleggingsverktøy som er i bruk er «Askeladden språkscreening», TRAS og «Språkpermen». Det er pr. mai 2016 ikke felles rutiner for observasjon og kartlegging av flerspråklige barns språkutvikling.

Foreldresamarbeid:

Den daglige kontakten ved levering og henting av barnet er den viktigste muligheten for foreldresamarbeid og blir lagt stor vekt på i alle barnehagene. I tillegg har alle barnehagene egne rutiner når det gjelder foreldresamtaler, både i forbindelse med oppstart og videre gjennom barnehageforløpet. Barnehagene har også regelmessige foreldremøter.

Barnehagene har ikke faste rutiner for bruk av tolk i foreldresamarbeidet. Behovet for tolk vurderes fra gang til gang. Tolkning for deltakere på introduksjonsprogrammet dekkes av flyktningsjenesten. For andre foreldre må barnehagen dekke kostnadene selv.

4.1.2 De viktigste oppgavene:

- **Sikre at barna utvikler gode norskerferdigheter.** Språk læres best gjennom deltakelse i lek og andre språklige aktiviteter. Dette forutsetter et godt språkmiljø i barnehagen der det er avgjørende med gode språkmodeller. En god fordeling i barnehagene mellom norske barn og innvandrerbarn er derfor viktig. Det forutsetter også at barnehagen kan legge til rette for språkstimulerende aktiviteter tilpasset det enkelte barn. Dette krever at personalet har god kompetanse innen språkutvikling og flerspråklig utvikling spesielt.
- **Sikre at barna får bruke og vedlikeholde sitt morsmål i barnehagen.** Forskning viser at styrking av morsmålet er en suksessfaktor når det gjelder å lære et nytt språk. Personalet i barnehagen må ha rett kompetanse og det må gjøres bruk av foreldrenes kompetanse.
- **Sikre barna en god start i barnehagen** slik at barna føler seg trygge i et ukjent miljø og får knyttet seg til voksne i barnehagen. Oppstartfasen kan ofte oppleves som vanskelig, særlig når barnet ikke behersker språket og personalet ikke behersker barnets språk. I tillegg kan barnet ha opplevd brutte relasjoner tidligere i forbindelse med flukt eller migrasjon, som kan gjøre dem mer sårbare når de skal løsrive seg fra foreldrene.
- **Sikre foreldrene en god start i barnehagen** slik at de blir kjent med hva en barnehage er, får tillit til personalet og opplever det trygt å levere fra seg sitt barn. Språklige barrierer kan by på utfordringer, og gjør at samarbeidet med foreldrene kan kreve mer tid og ressurser. Det

kan være behov for å gi informasjon både muntlig og skriftlig, og det kan være behov for å bruke bilder eller konkreter i tillegg til tolk.

- **Sikre at flerspråklige familier blir hørt i saker som gjelder barnehagens innhold og drift.** Det er viktig at barnehagene aktivt legger til rette for at flerspråklige foreldre kan delta i utvalg og komiteer, at det legges til rette for deltakelse på møter og sosiale sammenkomster. Barnehagene er viktig integreringsarena for flerspråklige familier.
- **Synliggjøre det språklige og kulturelle mangfoldet i barnehagen.** Jobbe med holdninger slik at språklig og kulturelt mangfold oppleves som den ressursen det er.
- Sikre en god overgang mellom barnehage og skole.

4.1.3 Tiltak enheten vil prioritere for å gjennomføre de viktigste oppgavene:

- Flerspråklige barn får tilrettelagt språkstimulering i gruppe ut i fra interesser og språknivå uavhengig av hvilken barnehage de går i. Dette kan gjennomføres uten økonomiske konsekvenser i et samarbeid mellom barnehagen og veileder for barnehager.
- Det kjøpes inn språkstimulerende materiell og kartleggingsmateriell til barnehagene. Dette foreslås dekket ved engangstilskuddet som følger barn av flyktninger ved bosetting i kommunen.
- Kompetanseheving av barnehagepersonalet innen språk og inkludering. Dette kan gjøres ved å delta i satsingen «Kompetanse for mangfold 2013-2017». Økonomiske konsekvenser i forbindelse med frikjøp av personalet for å delta på samlinger. Barnehagene som får delta vil få kr. 100 000,- i stimuleringsmidler fra fylket.
- Etablere nettverk for personalet som jobber med flerspråklige barn. Drives av veileder for barnehager.
- Rekruttere personale til barnehagene som behersker andre språk i tillegg til norsk.
- Ansette tospråklige assistenter i kommunen som fordeles til barnehagene ut i fra gitte kriterier. Økonomiske konsekvenser i form av nye stillinger.
- Organisere et transporttilbud til familiene som har barnehageplass langt borte fra bostedet på en annen måte slik at ikke dette tar opp så mye av flyktingetjenestens ressurser. Økonomiske konsekvenser i form av innleid transport eller økt stilling ved flyktingetjenesten for å utføre denne oppgaven.
- Utvidet tilvenning ved oppstart i barnehagene. Foreldrene tilgodeses med 5 tilvenningsdager ved oppstart i barnehage. Lenger tid til tilvenning avtales mellom foreldre og barnehage etter behov.
- Barnehagene kan få tilskudd til 30 timer assistent ved oppstart av nye barn av flyktninger. Assistenten skal frigjøre fast personale slik at de kan følge barnet og foreldrene tett i oppstarten. Tilskuddet dekkes av midler.....
- Opprette en egen oppstartavdeling for barn av nyankomne flyktninger. Dette vil sikre at barna raskt kommer i barnehage, avdelingen vil kunne bygge opp nødvendig kompetanse, det vil kunne gis foreldreveiledning og barna vil ha kommet et stykke på vei i sin norskspråklige utvikling før overgangen til nærbarnehagen. Økonomiske konsekvenser i form av nye stillinger, lokaler og inventar/leker/utstyr.
- Rutiner for bruk av tolk i foreldresamtaler. Økonomiske konsekvenser for barnehagene ved økt bruk av tolk, eventuelt kan utgifter til tolk dekkes av sosialtjenesten. Vurdere å opprette lokal tolketjeneste.
- Kartlegge de flerspråklige barnas språk før overgangen til skolen. På bakgrunn av informasjon fra barnehagene kan skolene legge til rette for nødvendig språkopplæring allerede fra første trinn.
- Aktivt oppsøke og informere flerspråklige foreldre om barnehagens drift. Rekruttere flerspråklige foreldre til utvalg og komiteer. Skape gode møteplasser for foreldre. Fokus på inkludering i foreldregruppa for eksempel som tema på foreldremøter.
- Bruke Utvidet ressursteam (URT) ved behov i foreldresamarbeidet, til veiledning / rådgivning.

4.1.4 Aktuelle tiltak 2016-2019

	Navn på tiltak	2015/ 2016	2016 /2017	2018	2019
1.	Språkgrupper Ansvar: Styrer / daglig leder	X	X	X	X
2.	Innkjøp språkstimulerende materiell Ansvar: Veileder for barnehager	H17			
3.	Kompetanseheving for ansatte Ansvar: styrer / daglig leder, veileder for barnehage	x	X	X	X
4.	Nettverk Ansvar: veileder for barnehager	X	X	X	X
5.	Rekruttere flerspråklig personell Ansvar: styrer / daglig leder		X	X	X
6.	Utrede mulighetene for å ansette tospråklige assistenter. Ansvar: Kultur og oppvekstavdelingen, Eigersund kommune		V17		
7.	Utrede transporttilbud Ansvar: Kultur og oppvekstavdelingen, Eigersund kommune		x	X	x
8.	Tilskudd ved oppstart Ansvar: Kultur og oppvekstavdelingen, Eigersund kommune	H16/V17			
9.	Tilvenning Ansvar: styrer / daglig leder	x	x	x	x
10.	Vurdere opprettelse av oppstartavdeling Ansvar: : Kultur og oppvekstavdelingen, Eigersund kommune		V17		
11.	Rutiner for bruk av tolk Ansvar: styrer / daglig leder sammen med veileder for barnehager og flyktningetjenesten	H16			
12.	Kartleggingsrutiner når det gjelder språkfunksjon og sikre god skolestart. Ansvar: styrer / daglig leder, rektor og veileder for barnehager	H16/ V17			
13.	Skape gode møteplasser for foreldrene Ansvar: styrer / daglig leder	x	x	x	X
14.	URT som arena for tverrfaglig samarbeid Ansvar: styrer / daglig leder	x	x	x	X

4.2 GRUNNSKOLENE 1-10 TRINN

Målene er nådd når:

- Alle elever får et pedagogisk forsvarlig tilbud.
- Elevene opplever mestring og kan delta aktivt i et inkluderende skolemiljø.
- Det er etablert gode overganger fra barnehage til barneskole og videre til ungdomskole og vgo..
- Det utvikles et godt system for inntaksklasse, morsmålsopplæring og tospråklig fagopplæring
- Foreldrene opplever god kommunikasjon med skolen, som gir de mullighet til å ivareta barna på en god måte.
- Elevene opplever mestring og kan delta aktivt i et inkluderende skolemiljø.

4.2.1 Status for grunnskolene

Utenlandske elever som flytter til Eigersund kommune, går på nærskolen de tilhører utfra adressen de bor på. For at disse barna på sikt skal bli inkluderte og integrerte samfunnsborgere, er det viktig med god tilpasset og målrettet opplæring både i norsk og i andre fag. Minst like viktig er det at disse ungene opplever trygge og inkluderende skolemiljø, preget av romslighet og toleranse, der det å skape gjensidig forståelse og respekt for ulik kulturell bakgrunn, anses som grunnleggende.

Den første norskopplæringen får disse elevene i språkgruppe 8 timer pr. uke på Husabø skole for elever i barneskolealder, og tilsvarende på Husabø ungdomsskole for elever i ungdomsskolealder. Pr. dato har grunnskolene i Eigersund omlag 130 elever av utenlandsk opprinnelse. Disse fordeler seg slik på skolene:

GSI- statistikk fra høsten 2015. Elever som får særskilt norskopplæring fordelt på trinn og skole.

GSI: Statistikk fra 2015 angående elever som får særskilt norskopplæring fordelt på trinn.

Skole	Trinn	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Tot.
Eigerøy		1	0	1	1	0	1	1				5
Grøne Bråden		7	9	4	0	0	2	0				22
Husabø		8	7	12	11	15	9	6				68
Rundevoll		4	3	0	2	1	4	1				15
Hellvik		2	1	0	0	1	2	1	3	1	1	12
Helleland												0
Husabø U											3	3
Lagård U									1	3	4	8

Utenlandske elever som kommer til skolene, er ofte barn av arbeidsinnvandrere eller flyktninger. Eller de kan komme som følge av at de har en forelder som gifter seg i Norge. Elevene kan ha svært ulik språklig og kulturell bakgrunn. Dessuten er skolebakgrunnen ofte veldig forskjellig. Noen som kommer, har på grunn av krig og konflikt aldri fått mulighet til å gå på skole tidligere. Andre kommer fra land med skolesystem som er svært velfungerende. Disse elevene kan ha kommet lenger enn jevngamle norske elever, blant annet i fag som matematikk og engelsk.

Når **flyktninger** kommer, har skolene som regel blitt varslet i god tid. Dette gjør det mulig å forberede seg. Det er også vanlig å gjennomføre det første møtet med skolen sammen med flyktingetjenesten. De ordner også med tolk til disse møtene. De fleste flyktingene som kommer, har noe skolegang fra før, men ofte er skolegangen mangelfull og noen ganger helt fraværende. Alle elever har ulike evner, anlegg og forutsetninger for å lære, men hovedinntrykket er at de aller fleste i denne gruppen er veldig motiverte og vet at de har fått en gylden mulighet til å skaffe seg et bedre liv.

Nye elever som kommer, får i dag tilbud om språkgruppe 8 timer pr uke (Pr. i dag får ikke elever på 1. trinn gå i språkgruppe). Her undervises det etter læreplan for grunnleggende norsk nivå 1. Elevene kan gå i språkgruppe i inntil ett år. Når elevene ikke går i språkgruppe, går de i sin klasse på sin nærskole. Her får de tilpasset opplæring eller følger med så godt de kan på det som skjer. Når tiden i språkgruppe er over, får elevene videre oppfølging på skolen de tilhører. De senere årene har tallet på elever som til enhver tid går i språkgruppen på Husabø skole, ligget mellom 10 og 20. I tillegg kommer eleven som går på Husabø ungdomsskole.

Når det gjelder flyktninger, så får skolene vanligvis melding i god tid på forhånd om elever som kommer. Arbeidsinnvandrere kommer som regel mer uventet. De banker gjerne på døra og forventer å begynne omgående.

I Eigersund kommune har morsmålsundervisningen lenge vært organisert under Husabø skole. For mange språk har det vært vanskelig å få tak i morsmålslærere. I påvente av utarbeiding av nye rutiner, er morsmålsundervisningen i øyeblikket redusert, og for tiden gis det kun morsmålsundervisning i polsk. Det oppleves som viktig at dette kommer på plass igjen; enten som morsmålsundervisning (viktig for de yngste) eller tospråklig fagopplæring (mest nyttig for de eldste).

4.2.2 utfordringer framover

Tallet på elever i denne gruppen har over tid vist en stigende kurve. Særlig gjelder dette på de sentrumsnære skolene. Det krever både plass, kompetanse og ressurser for å kunne gjøre en tilfredsstillende jobb på skolene. Det vil være aktuelt med kompetanseheving og videreutdanning for personale som jobber med disse elevene. Organiseringen av tilbudet, herunder omfang og geografisk plassering bør også gjennomgås og evalueres.

4.2.3 Forslag til tiltak i grunnskolen

- Utarbeide en helhetlig plan for skoletilbudet for disse elevgruppene. Her under viktig å se på følgende: **Språkgruppe – framtidig organisering, omfang og plassering.**
- Etter mange års erfaring med at elevene går 8 t pr uke i språkgruppe i ett år, foreslås det at elevene går fire hele dager per uke i språkgruppe til elevene har tilstrekkelige ferdigheter i norsk til å følge ordinær undervisning i egen klasse. Den femte dagen går de i sin klasse på sin nærskole. Dette bør gjelde nye elever som kommer fra 6 -10 trinn. For yngre elever gjøres det en individuell vurdering om språkopplæringen skal gis i egen språkgruppe eller på sin nærskole.
- En språkgruppe på opp mot 20 elever med vidt forskjellig alder, bakgrunn, tidligere skolegang etc., bør ha minimum to lærere og en assistent tilknyttet. Det vil være kostnader på omtrent en million kroner årlig knyttet til dette. I tillegg kommer transportkostnader.
- Sikre at elevene får morsmålsopplæring når det er nødvendig. Å ha tilstrekkelig kompetanse på morsmålet, er et viktig grunnlag for å kunne lære norsk. Blant annet er det dokumentert at den første skrive- og leseopplæringen bør foregå på morsmålet. Til nå har morsmålsopplæring blitt gitt til de yngste elevene (når mulig å få tak i lærer) der fokus har vært lese og skriveopplæring på morsmål. For eldre elever bør det satses mer på to språklig fagopplæring. Det vil si at en får opplæring i f. eks matematikk, naturfag og liknende på morsmålet. En hovedutfordring vil være å få tak i personer med nødvendig kompetanse til å ta slike jobber. Morsmålslærere tilsettes i deltidsstillinger alt etter elevtall og behov. Bør i en budsjettsammenheng beregnes som tilsvarende minimum tre hele stillinger til sammen.
- Viktig å kunne gi disse elevene et tilbud om leksehjelp. De færreste av foreldrene har forutsetninger for å kunne følge opp lekser på norsk. Tilbud gis på den enkelte skole. Leksehjelpgrupper på 4 t/u vil koste ca. 60 000 kr pr. skole.

- At elever som har opplevd krevende ting og har behov for det, får tett oppfølging av skolehelsetjenesten.

Det er et viktig arbeid som nå gjøres for å en større helhet i integrerings- og inkluderingsarbeidet. Det er en berikelse for skole og lokalsamfunn å få disse elevene blant oss. Det må likevel understrekes at det følger kostnader med den oppfølgingen som er påkrevd for disse elevene. Aktuelle tiltak uten økonomisk konsekvens 2015-2018:

Nr.	Navn på tiltak	2016	2017	2018	2019
1.	Utarbeide en helhetlig plan for skoletilbudet til de minoritetsspråklige elevgruppene jfr. tiltakene i 4.2.2.	H16	V17		
2.	Kanaliserer flyktinger til flere skoler i kommunen.	X	X	X	X
3.	Elever som har opplevd krevende ting og har behov for det, får tett oppfølging av skolehelsetjenesten	X	X	X	X

4.3 EIGERSUND VOKSENOPLÆRINGSSENTER

Målene er nådd når:

- Flest mulig har nådd nivå A2 eller bedre i løpet av Introduksjonsprogrammet.
- Alle skal tilbys språkpraksis i løpet av introduksjonsprogrammet.
- Flyktingene opplever selv at de har godt utbytte av norskundervisningen og språkpraksisen.
- Vi får fornøyde brukere som opplever medbestemmelse gjennom aktiv deltakelse i elevdemokrati.

4.3.1 Status for Eigersund voksenopplæringscenter

Driften ved Eigersund voksenopplæringscenter er forankret i "Lov om Introduksjonsordning og norskopplæring for nyankomne innvandrere." (Introduksjonsloven) og i Lov om grunnskolen og den videregående opplæringen. (Opplæringsloven).

Skolen hadde pr 1. februar 2016 totalt 170 elever som kan plasseres i disse kategoriene:

Kategori	September 2014	Februar 2016
I introduksjonsprogram og norsk med samfunnskunnskap ved VO-senteret	48	72
Arbeidsinnvandrere utenom EU og familiegjenforente som deltar i norsk med samfunnskunnskap	24	41
Arbeidsinnvandrere som betaler selv når de deltar på kurs i norsk med samfunnskunnskap	29	13
Spesialundervisning/logopedhjelp (Etter opplæringslovens § 4a)	26	20
Grunnskoleopplæring ved Sandnes læringscenter	18	24

Skolen er prøvested for den nasjonale norskprøven for voksne innvandrere og for den obligatoriske prøven i samfunnskunnskap. Kandidatene måles i forhold til nivåene A1, A2, B1 og B2, som er basert på en felles europeisk målbeskrivelse. En kandidat på A2-nivå vil kunne klare seg i arbeidslivet, B1 er

kravet for å kunne starte på videregående utdanning, mens B2 åpner for studier på universitet og høyskole.

4.3.2 Økonomiske og personalmessige forhold

Eigersund voksenopplæringscenter har 13 stillingshjemler med i alt 16 ansatte. Driftsinntektene er sammensatte og består av følgende hovedelementer:

- Statsstøtte til norskopplæring/samfunnskunnskap på grunnlag av antall voksne innvandrere bosatt i kommunen.
- Tilskudd til norskopplæring/samfunnskunnskap fra samarbeidskommunene Bjerkreim og Sokndal.
- Overføringer fra Eigersund kommune.
- Egenbetaling fra elever.

4.3.3 Rettigheter og plikter for voksne innvandrere

Elevene som deltar i opplæring i grunnleggende norsk med samfunnskunnskap, kan deles inn i tre grupper:

1. Rett og plikt til opplæring i norsk og samfunnskunnskap
2. Plikt til å delta i opplæring i norsk og samfunnskunnskap
3. Innvandrere som ønsker å delta i opplæring i norsk og samfunnsfag

Introduksjonsprogrammet

Nyankomne flyktninger og personer som har fått opphold på humanitært grunnlag, har rett og plikt til å følge et toårig introduksjonsprogram. Programmet skal etter loven tilbys i 37,5 timer/uke med 5 ukers ferie som i arbeidslivet ellers. Målet med programmet er at deltakerne skal forberedes til å delta i arbeids- og samfunnsnivå, og bli økonomisk selvstendige.

Deltakerne mottar introduksjonsstønning (lønn) i programperioden. For flyktninger bosatt i Eigersund er det hovedsakelig opplæring i norsk med samfunnsfag og språkpraksis som inngår i programmet. Deltakerne tilbys 25 timer norsk og språkpraksis pr uke, noe som etter endring i forskrift Q-20/2015, tilsvarer 30 timer pr uke når tid til for- og etterarbeid for deltakerne tas med. I skolens høst- og vinterferier har flyktningetjenesten egne opplegg for deltakerne, og i sommerferien har deltakerne to uker med arbeidspraksis. Introduksjonsprogrammet i Eigersund utgjør for tiden 30 timer pr uke i 42 uker, noe som ikke tilfredsstillende Introduksjonslovens krav om et fulltids- og helårig program. Kommunene blir målt etter i hvor stor grad deltakerne i introduksjonsprogrammet starter i jobb eller videre utdanning etter avsluttet toårsperiode. Regjeringens målsetting er at 55 % av deltakerne skal gå direkte ut i arbeid eller utdanning. I 2013 var dette tallet 47 % på landsbasis, for Eigersund var tallet 33 %. (Kilde: <http://www.imdi.no/no/Introduksjonsordningen/Introresultater/> datert 17.02.15.)

4.3.4 Sentrale utfordringer ved Eigersund voksenopplæringscenter

- Grunnskoleopplæring

Voksne innvandrere med mangelfull grunnskoleutdanning fra sitt hjemland, har rett på slik utdanning i Norge dersom de «trenger det» (opplæringslovens paragraf 4A). Den enkelte voksne må selv søke kommunen om å gjøre retten til grunnskoleutdanning gjeldene. Eigersund kommune kjøper grunnskoleopplæring for voksne ved Sandnes læringscenter fordi dette senteret har mange elever og kan tilby opplæring i grunnskolenes fag på flere nivå. Skoleåret 2013/14 var det 23 elever med rett til opplæring på grunnskolenes nivå som fikk sitt grunnskoletilbud i Sandnes. Høsten 2014 var tallet på elever fra Eigersund ved Sandnes læringscenter 18. På grunn av den økte familieinnvandringen i 2014 og 2015, har tallet økt til 25 i mai 2015. Fra høsten 2016 vil Eigersund voksenopplæringscenter gi dette tilbudet i Eigersund. Det vil bli en overgangsperiode der vi har elever både på Sandnes læringscenter og her i Eigersund. Etter hvert vil alle elevene i denne kategorien få tilbud i Eigersund.

4.3.5 Aktuelle tiltak 2016-2019

Deltakere i introduksjonsordningen har svært ulik bakgrunn. Noen har gjennomført universitetsstudier, mens andre har liten eller ingen skolegang. Programmet skal være tilpasset den enkeltes forutsetninger. En deltaker uten skolebakgrunn har et mye lenger løp fram til lønnet arbeid i Norge enn en deltaker med høy utdanning. Etablerte konkrete og forutsigbare samarbeidsmodeller mellom kommuneledelse, skoleverk/voksenopplæring, helsesektor og privat næringsliv, oppnås høyere skår på sysselsetting etter endt program. I 2013 var det 14 kommuner der minst 80 % av deltakerne gikk over i arbeid eller utdanning etter endt program.

Nr.	Navn på tiltak	2016	2017	2018	2019
1.	Avklare ansvarsdelingen for Introduksjonsprogrammet mellom Eigersund voksenopplæring og flyktningetjenesten/NAV. Ansvar: Kom.sjef HO/KO	Egen sak	x		
2.	Etablere «Eigersund Læringscenter» der introduksjonsprogrammet i Eigersund kommune skal være helårlig og på full tid slik Introduksjonsloven krever. Flytte elever tilbake fra Sandnes læringscenter. Ansvar: Komsjef KO/HO	Egen sak - løpende	2,5 mill	2,5 mill	2,5 mill
3.	Innføre en elektronisk database der samarbeidet omkring individuell plan for den enkelte flyktning kan foregå sikkert og effektivt mellom skolen og flyktningetjenesten. Ansvar: Leder IKT		170 000		
4.	Eigersund kommune bør forplikte seg til å ta imot en viss prosentandel av flyktninger til arbeidstrening/arbeidspraksis. Ansvar: Komsjef Personal	Egen sak	x		

5 KULTUR, FRITID, SOSIALE NETTVERK OG FRIVILLIGHET

Målene er nådd når:

- Alle som ønsker det har en fritidsaktivitet.
- Alle har en form for sosialt nettverk i kommunen etter endt introduksjonsprogram.

5.1.1 Status for kultur, frivillighet m.m

Felles for de lokalsamfunnene som har fått til å skape ulike foreninger og nettverk, er at det er tatt et mer helhetlig kommunalt grep mot flerkulturelle bydeler, som involverer samarbeid på tvers av offentlig og frivillig sektor, inkludert aktører som skoler, velforeninger, innvandrereforeninger, idrettsforeninger, politi, trossamfunn og bibliotek.

Regjeringen formulerer følgende mål på dette området:

- Øke driftsstøtten til mellomstore og store lokale innvandrereorganisasjoner
- Bidra til at frivillig sektor fortsatt skaper møteplasser og er aktør i integreringsarbeidet
- Innføre en nasjonal uke for mangfold og flerkultur i 2013.

I «Okka By», rapporten fra Telemarksforskning i 2012, karakteriseres deltakelsen av innvandrere i lokale lag og organisasjoner som svak med unntak av EIK og Frelsesarmeen.

Dersom kommunen skal gi økonomisk støtte til fritids- og/ eller aktivitetstilbud bør det være til tilbud som favner over en større gruppe av flyktninger.

5.1.2 Kulturkontoret – status og fremtidige muligheter

Slik situasjonen er nå er aktiviteten rettet mot innvandrere ganske begrenset. I det følgende har kulturkontoret formulert en del tilbud som de ønsker å kunne utvikle og realisere i årene fremover:

- **Opplevelseskort** er et samarbeid mellom private aktører, NAV og kommunene som gir barn og unge gratis adgang til kultur- og fritidsaktiviteter.
- **Kulturfarer** - tanken er å gi flyktninger og arbeidsinnvandrere noen å gå sammen med på kulturelle arrangementer. Konserter, utstillinger, kino og lignende.
- **Kunstnerbesøk** er et tiltak som kan være inspirerende og utviklende for flyktninger og arbeidsinnvandrere.
- **Foto og videokurs** er en effektiv måte å inspirere flyktninger og arbeidsinnvandrere til å uttrykke seg på og formidle sine historier (dokumentar og/eller fiksjon) på en kreativ måte.
- **Forfatterbesøk** er noe kulturkontoret har god erfaring med etter Verdens Bokdag i vår.
- **Arbeidstrening/språkpraksis** fra kulturinstitusjoner er også et godt tiltak som kan bidra til integrering både med hensyn til språkutvikling og det å få noe arbeidserfaring.

- **Åpen scene** kan bidra i integreringsarbeidet ved å sette opp en scene og invitere inn folk til å presentere det de ønsker, kan det skapes en spennende kunstnerisk arena hvor alt kan skje.

5.1.3 Frivilligsentralen – status og fremtidige muligheter

Tilbakemeldingene fra Frivilligsentralen er at de har hatt og har flere frivillige som arbeider med integrering av flyktninger. Gjennom flere år har det for eksempel vært et fast samarbeid med Flyktningetjenesten og Eigersund Menighetssenter (IKA). Frivilligsentralen har faste aktiviteter som «Norsk matlaging» og sykkelkurs for spesielt kvinnelige innvandrere.

5.1.4 Frivilligsentralen ønsker å kunne bidra med å tilrettelegge for følgende aktiviteter i fremtiden:

- Matlaging i barnehage – norske og utenlandske mødre møtes og lager mat sammen.
- Servicetorg hvor en kan henvende seg og få veiledning om hvem de skal henvende seg til i kommunene på ulike saksområder. Også kunne få veiledning angående skjema m.m.
- Matkurs hvor det er flyktninger og arbeidsinnvandrere som er kursholdere.
- Hjemmebesøk hvor en drikker te/kaffe og blir kjent. «Alla prosjektet». Kfr. Antirasistisk senter.
- Utvikle en mer aktiv dialog med frivillige lag og foreninger.
- Svømmekurs.
- «Norsk kvinnegruppe» rettet mot å lære norsk kultur og språk.
- Tilbud om leksehjelp.

Frivilligsentralen opplever økt etterspørsel knyttet til å bidra med tilbud rettet mot ulike tjenester innen helse- og omsorg. Flere innvandrere har meldt sin interesse for å engasjere seg som frivillige, men foreløpig er et fåtall som er aktive. Bakgrunnen for dette er gjerne språkmestring og begrenset kapasitet til å følge disse opp fra Frivilligsentralens side.

5.1.5 Frivillige organisasjoners bidrag i integreringsarbeidet

- Frelsesarmeen

Det lokale korpset innen Frelsesarmeen har gjort og gjør en helt god innsats innen integreringsarbeidet i kommunen. En mottar midler fra Kavlifondet og de har ansatt en person til å arbeide med tilbudet til barn og unge på heltid.

Utgangspunktet for Frelsesarmeen har vært å ta i bruk menighets lokaler og tilbud som en arena og en møteplass for integrering. Frelsesarmeen har som mål at de gjennom språktrening for voksne, fritidstilbud for barn og voksne sammen, ulike aktiviteter der innvandrere og etnisk norske er sammen kan bidra til å utvikle vennskap på tvers av kulturer. Det er et mål for Frelsesarmeen at innvandrere skal oppleve å møte og bli kjent med nordmenn, bli kjent med den norske kulturen, tenkningen, bli invitert til norske hjem. Frelsesarmeen har nå bygget opp et bredt spekter av tilbud som involverer innvandrere. Dette spenner fra åpen cafe, babysang (0-1 år), småbarnsang (1-2 år) og Bomchicka (3-5 år), Babysang for tospråklige, Innebandy for de mellom 8. trinn og siste trinn på videregående, basketball – 12 og eldre, fredagstreff for ungdommer 12-18 år, speidergrupper fra 6 – 18 år, etter skoletid er et tilbud til barn fra 2. klasse, Internasjonal dag, egne ungdomsarrangementer for ungdommer i nyttårshelgen, i påsken samt sommer og høst og familieleirer og familiehelger.

- Kristent interkulturelt arbeid (KIA)

Kristent interkulturelt arbeider en landsdekkende organisasjon som arbeider for flerkulturelt fellesskap i menighet og samfunn. Her lokalt arrangerer KIA en gang i måneden samling på menighetssenteret på Damsgård. Det er et mål at innvandrere i alle aldersgrupper skal kunne møte etnisk norske i en sosial ramme og ha anledning til å praktisere norsk. Vanligvis deltar mellom 30 og 40 personer på disse samlingene. Mange av de som deltar er mødre med barn. Men etter hvert har

også flere menn deltatt. I tillegg til disse sosiale samlingene arrangerer KIA lokalt turer eller deltakelse på alternative arrangementer bl.a. «vinterfest» med flyktingetjenesten.

- Eigersund Idrettsklubb (EIK)

Utgangspunktet er at klubben i tillegg til den sportslige siden, ønsker å være en viktig samfunnsaktør for byens befolkning. EIK har arbeidet med integrering av barn og unge i flere år nå og det er ingen tvil om at klubben har lyktes med denne satsingen. Spesielt gjelder dette EIK Fotball der barn og unge gradvis har fått plass på de fleste aldersbestemte lagene. Så mange som 50-60 barn og unge med innvandrerbakgrunn er aktive i fotballsammenheng. Her bør det tilføyes at EIK er en sentral aktør i det som kalles «Team Dalane». Av til sammen 20 ungdommer har 5 innvandrerbakgrunn. To av disse er fra EIK.

EIK gir uttrykk for at det nå er så innarbeidet med spillere fra mange ulike land at dette har blitt en del av hverdagen i klubben. Det betyr selvsagt mye for barn og unge med innvandrerbakgrunn at foreldrene viser interesse slik mange av de etnisk norske gjør. Totalt sett vil denne type idrettsmiljø gi gode muligheter til å trene språk for både barn og unge og for foreldre. På denne måten arbeider EIK med langsomt å tilvenne foreldrene med innvandrerbakgrunn til den kulturen som gjennomsyrrer klubben og den måten klubben arbeider på. På den måten kan også foreldrene bygge nettverk og tilpasse seg de kravene de møter i klubben.

Fra EIK Fotball sin side fremheves det gode samarbeidet med flyktingetjenesten og med Husabø skole. Dette samarbeidet har ledet mange barn og unge inn mot fotball tilbudet som EIK gir. Klubben mottar et tilskudd på kr. 50.000 pr. år fra flyktingetjenesten og er avhengig av dette tilskuddet for å kunne gi så mange barn og unge med innvandrerbakgrunn det tilbudet de nå får. En del av tilskuddet fra flyktingetjenesten er brukt til å støtte deltakelse også fra jenter med innvandrerbakgrunn.

Fra EIK sin side gis det også uttrykk for at de ønsker et mer systematisk samarbeid med kommunen med årlig evaluering. For eksempel hvordan klubbene kan etablere gode forbindelser med andre skoler.

- Eigersund Racketklubb - Folkepulsen – et folkehelseprosjekt

”Folkepulsen” er et folkehelseprosjekt som ble etablert i 2009 og har frem til nå fungert i to treårsperioder. Målgruppene er ”inaktive unge og voksne”. For alle prosjektene skal gi økt fysisk aktivitet, integrering og inkludering. Idrettsrådet, EIK, Eigersund kommune og Rogaland fylkeskommune har samarbeidet om Folkepulsen gjennom en lokal styringsgruppe.

Racketklubben er et eksempel på hvordan opplegget rundt Folkepulsen kan stimulere til aktivitet for å integrere innvandrere. Kurset ble fullført i januar 2015. Tennis er en verdensomspennende idrett og klubben hadde allerede medlemmer fra Filippinene, Østerrike, Polen, Litauen og England. Flyktingene har fått medlemsstatus og får som stadig del i de ulike godene som klubben tilbyr samt forpliktelsene som for eksempel dugnadsinnsats. Klubben håper blant annet å få med de nye medlemmene i forbindelse med at Eigersund Racketklubb inneværende år har ansvaret for 17. mai arrangementet.

5.1.6 Aktuelle tiltak 2016-2019

Nr.	Navn på tiltak	2016	2017	2018	2019
1.	Utrede og ev. utvide bruk av opplevelseskortet Ansvar: Kulturkontoret	Egen sak løpende	x		
2.	Etablere ordning med «kulturfadder».		Egen sak	x	x

	Ansvar: Flyktningkontor/kulturkontor		løpende		
3.	Arrangere kunstnerbesøk. Ansvar: Kulturkontor		X løpende	x	X
4.	Foto og videokurs Ansvar: Kulturkontor		X løpende	x	X
5.	Forfatterbesøk Ansvar: Kulturkontor		X løpende	x	X
6.	Arbeidserfaring og språkpraksis fra kulturinstitusjoner Ansvar: Voksenopplæringen		X løpende	x	X
7.	Åpen scene Ansvar: Kulturkontor		X løpende	x	X
8.	Matlagingskurs – frivillighetssentralen Ansvar: Frivillighetssentralen	X løpende	x	x	X
9.	Svømmekurs. Ansvar: Flyktningetjenesten		X løpende	x	X
10.	«Norsk kvinnegruppe» rettet mot å lære norsk kultur og språk Ansvar: Flyktningetjenesten/Diakon		X løpende	x	X
11.	Tilbud om leksehjelp. Ansvar: Frivillighetssentralen		X løpende	X	X
12.	Vurdere hvordan en kan få til et mere systematisk samarbeid med årlig evaluering med frivillige lag og organisasjoner Ansvar: Kulturkontor	Egen sak løpende			

6 ARBEID

Målene er nådd når:

- 55 % av alle som har gått på introduksjonsprogrammet er helt eller delvis i jobb/utdanning 1 år etter avsluttet introduksjonsprogram.
- 70% av alle som har deltatt i introduksjonsprogrammet er helt eller delvis i jobb/utdanning 3 år etter fullført introduksjonsprogram.
- 80% av alle som har deltatt i introduksjonsprogrammet er helt eller delvis i jobb/utdanning 5 år etter avsluttet introduksjonsprogram, eventuelt avklart at arbeid ikke er forenelig med helsesituasjon.

6.1 NAV

6.1.1 STATUS FOR NAV STAT EIGERSUND

Innvandrere og norskfødte etter landbakgrunn og kommune

	2015			
	EU/EØS, USA, Canada, Australia og New Zealand		Asia, Afrika, Latin-Amerika, Oseania unntatt Australia og New Zealand, og Europa utenom EU28/EØS	
	Innvandrere	Norskfødte med innvandrere foreldre	Innvandrere	Norskfødte med innvandrere foreldre
I alt – Norge	327 060	28 068	342 320	107 515
Eigersund	887	68	732	133
Hå	1 712	175	718	194
Klepp	1 511	163	757	204
Time	992	123	803	191
Gjesdal	912	123	387	84

Blant innvandrerne totalt sett finner vi flest fra Polen, Myanmar, Litauen, Danmark og Filippinene. Mennene er i flertall blant de fleste nasjonalitetene. Thailand er her et unntak, med et overveiende antall kvinner. Siden 2005 har det vært en sterk økning i arbeidsinnvandring fra EØS/EU land. Det siste året har dog antallet arbeidsinnvandrere flatet ut. Arbeidsinnvandrerne har i hovedsak tatt arbeid innen mekanisk industri, bygg og anlegg. Med flere år i norsk arbeidsliv har mange arbeidsinnvandrere opparbeidet seg rettigheter i den norske velferdsforvaltningen. Dette ser ut til å være en medvirkende årsak til at mange etablerer seg i Eigersund med sin familie.

Eigersund kommune – helt ledige innvandrere pr. april 2016

Land	Antall	% av totalen
Norge	226	51,02 %

Polen	148	33,41 %
Romania	12	2,71 %
Litauen	9	2,03 %
Filippinene	8	1,81 %
Danmark	5	1,13 %
Eritrea	4	0,90 %

Kommentar: I tillegg er det pr.april 2016 registrert til sammen 31 arbeidssøkere fra 19 ulike nasjoner. Disse utgjør 7 % av det totale antallet arbeidssøkere.

Mottakere av økonomisk sosialhjelp i løpet av 2015 :

Flyktninger:	133 personer
Andre utlendinger:	23 personer
Opprinnelig norske statsborgere:	187 personer
Totalt antall mottakere av økonomisk sosialhjelp 2015:	343 personer

6.1.2 Supplerende statistikk fra IMDI

IMDI fører statistikk over resultatene direkte etter fullført Introduksjonsprogram i alle berørte kommuner. Her registreres alle som er i arbeid eller i utdanning etter avsluttet introduksjonsprogram. For Eigersund kommune viser tallene følgende:

2010	27 %	Av 11 deltakere som fullførte programmet
2011	20 %	Av 10 deltakere som fullførte programmet
2012	40 %	Av 10 deltakere som fullførte programmet
2013	30 %	Av 10 deltakere som fullførte programmet
2014	28,5%	Av 21 personer som fullførte programmet
2015	36 %	Av 25 deltakere som fullførte programmet

Til sammenligning ligger de ca 30 fremste kommunene i Norge på mellom 60 og 92 % i arbeid eller utdanning for 2013.

Mange av de arbeidsledige arbeidsinnvandrerne kjennetegnes ved begrensede språkferdigheter både på norsk og engelsk. De som har vært i arbeid har i mange tilfeller vært tilknyttet et firma hvor arbeidsleder har hatt samme morsmål som øvrige ansatte. De har derfor ikke sett behov for å lære seg norsk på eget initiativ.

I ulike sammenhenger skilles det gjerne mellom generell arbeidsinnvandring, flyktninger og familiegjenforente med norsk eller nordiske borgere. For sistnevnte gruppe er det ingen lokal statistikk å vise til. Flyktninger en prioritert gruppe for arbeidsrettede tiltak i NAV. Det arbeides systematisk for at flyktninger skal kunne få ordinært arbeid. I dette arbeidet inngår bruk av arbeidsrettede tiltak som f.eks. arbeidstrening og kurs. Våren 2014 tok NAV stat initiativ til å inngå et samarbeid med kommunen for å styrke overgang til arbeid for flyktninger ved avsluttet introduksjonsprogram. Dette resulterte i at 14 flyktninger startet på et kurs som kombinerer norsk opplæring og arbeidstrening. Prosjektet ble avsluttet ved nyttår 2014 med resultat at flere deltakere fikk en nærmere tilknytning til ordinært arbeid med forlengelse av praksisplass. Tilsvarende kurs hadde oppstart i januar 2016.

Registrering som arbeidssøkere

Senest tre måneder før avslutningen på introduksjonsprogramprogram bistår.

Voksenopplæringscenteret flyktningen med registrering som arbeidssøker på www.nav.no. Straks etter fullført registrering sender voksenopplæringscenteret melding til NAV om dette på email og ber om et overføringsmøte.

Hva er de viktigste utfordringene for NAV i årene som kommer?

- I forbindelse med at Eigersund kommune de siste årene har økt kvoten for antall flyktninger som skal komme til kommunen, og familiegjenforente holdes utenfor kvotene, har det totale antall mottatte flyktninger økt betydelig. Antall flyktninger som etablerer seg i arbeidslivet etter endt introduksjonsprogram har ikke vært tilfredsstillende. Det medfører at antall flytninger som får veiledning/oppfølging fra NAV stadig er økende.
- Et stadig økende krav til fagkompetanse og språklige ferdigheter vil kunne medføre at et økende antall flyktninger blir stående utenfor arbeidsmarkedet og dermed være avhengig av økonomisk sosialhjelp over lengre tid.
- Manglende muligheter på arbeidsmarkedet kan medføre en mindre vellykket integrering, økt sosial uro og sosiale utfordringer. Mulighet til å praktisere norsk blir begrenset og de foresatte vil kunne møte utfordringer i forhold til oppfølging av barn i skole/barnehage.

6.1.3 Aktuelle tiltak 2016-2019

- Etablering av kommunalt arbeidstreningstilbud for flyktninger etter endt introduksjonsprogram. Her tenkes det først og fremst på de som ikke kan nyttiggjøre seg tiltak i regi av den statlige delen av NAV på grunn av begrensede norskkunnskaper. NAV er usikre på hvordan dette skal kostnadsberegnes på en hensiktsmessig måte. Det vil kunne være både en utgift (arbeidsleder/lønn istedenfor sosialstønad) og inntekter (gratis arbeidskraft).
- NAV vil arbeide for at kommunen som helhet stiller seg mer åpne til å ta i mot flyktninger både i språktrening, arbeidstrening/sommerpraksis, aktivitetstilbud og ordinært arbeid.
- Styrke de sosiale tjenestene i NAV med 100 % stilling som kan arbeide aktivt mot å få sosialhjelpsmottakere (utlendinger/flyktninger) over i arbeid.

Nr.	Navn på tiltak	2016	2017	2018	2019
1.	NAV vil arbeide for at kommunen som helhet stiller seg mer åpne til å ta i mot flyktninger både i språktrening, arbeidstrening /sommerpraksis, aktivitetstilbud og ordinært arbeid. Ansvar: Leder NAV	X løpende	x	x	x
2.	Tettere oppfølging mot arbeid/arbeidstrening - utenlandske statsborgere 100 % stilling. Ansvar: Leder NAV		620 000	620 000	620 000

7 TVERRFAGLIGE TJENESTER

Målene er nådd når:

- Foreldre har fått god informasjon om det å være foreldre i Norge. Barna har en omsorgssituasjon preget av trygghet, forutsigbarhet og kontinuitet.

7.1 BARNEVERNSTJENESTEN (DALANE BARNEVERN)

7.1.1 Status for enheten

Barneverntjenesten gir hjelp både overfor barn fra familier som har kommet som flyktninger og som arbeidsinnvandrere. Disse sakene behandles på samme måte som saker vedrørende andre barn som barneverntjenesten kommer i kontakt med. Dersom meldingen undersøkes konkluderer undersøkelsen med tiltak eller henleggelse. Tiltakene som settes inn er de samme som for andre barn. Barneverntjenesten har ikke særlige tiltak for barn med innvandrerbakgrunn. Ulike typer tiltak kan settes inn. Også når det gjelder barn med innvandrerbakgrunn ligger hovedtyngden på hjelpetiltak i hjemmet, herunder foreldreveiledning, bistand til å komme i gang med fritidsaktiviteter etc. Det er imidlertid også noen av barna som har behov for plassering utenfor hjemmet. Når det gjelder barn av foreldre med flyktningebakgrunn, eller som har innvandret grunnet ekteskapsinngåelse, synes andelen med behov for plassering utenfor hjemmet å være noe høyere enn for den øvrige befolkningen.

Barneverntjenesten har ansvaret for de enslige mindreårige asylsøkerne som kommunen tar imot. Ungdommene kommunen har tatt imot så langt har passet innenfor rammene av det relativt lite omfattende tiltaket som er etablert, hybel med tilsyn. Det er for tiden plass til fem unge i tiltaket til enhver tid.

Hva er de viktigste utfordringene for enheten/tjenesten de kommende årene?

Det vil være ulike og sammensatte utfordringer blant alle barn som barneverntjenesten arbeider med. Hvis en skal peke på særlige utfordringer knyttet til flyktninger, vil det kunne summeres opp slik:

- Ulik oppdragelseskultur, ma.a bruk av fysiske avstraffelser etc.
- Psykiske lidelser hos foreldre, herunder posttraumatisk stress syndrom, grunnet belastninger og traumer etter å levd under belastende forhold.
- Utfordringer knyttet til å følge opp barnas skolearbeid da foreldre har begrenset språk-kompetanse.
- Trenger bistand til å sikre barna en aktiv fritid med deltakelse i fritidsaktiviteter.
- Familiegjenforening der barn som ikke har bodd sammen med sine foreldre over tid skal gjenforenes med foreldre.

7.1.2 Aktuelle tiltak 2016-2019

Det er viktig å se på muligheten for å nå flere med forebyggende veiledning og informasjon på gruppenivå i settinger der de møtes.

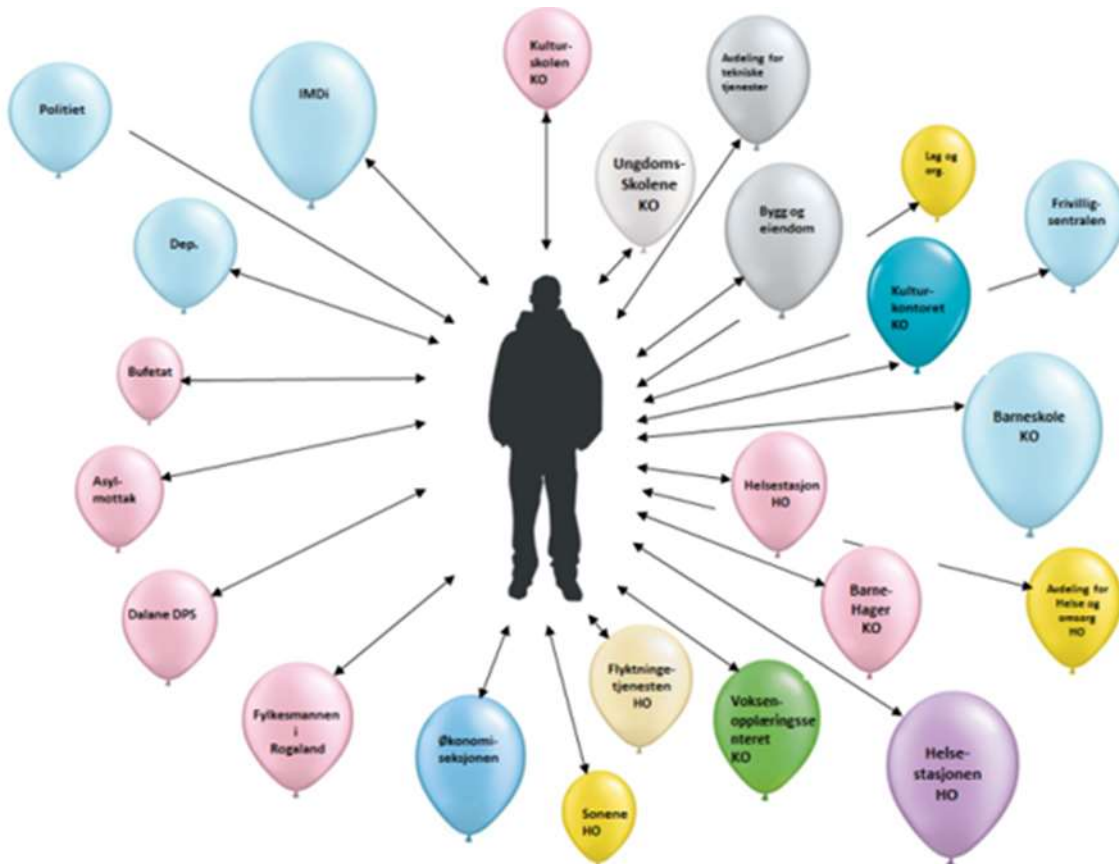
Gruppen innvandrere som flytter til Norge grunnet ekteskapsinngåelse kunne hatt stor nytte av å inkluderes fullt ut i kvalifiseringsprogrammet. Dette kunne hatt en forebyggende effekt.

	Navn på tiltak	2016	2017	2018	2019
1.	Veiledning, informasjon og oppfølging av foreldre i forhold til norsk lovgivning m.m	X løpende	X	X	X

8 BEDRE SAMHANDLING MELLOM TJENESTENE

Eigersund kommune har valgt en organisasjonsmodell der ansvaret for oppfølging av flyktninger i introduksjonsprogram er delt mellom flyktingetjenesten og voksenopplæringen. Flyktingetjenesten er lagt under NAV (kommunal del) og rapporterer til kommunalsjef for helse- og omsorg. Voksenopplæringen er plassert under Kultur og oppvekst og rapporterer til denne kommunalsjefen. Ansvarsdelingen mellom voksenopplæringscenteret og flyktingetjenesten/NAV er uavklart i forhold til å tilby et heldags- og helårig introduksjonsprogram for flyktninger som bosettes i kommunen.

Figuren viser de komplekse sammenhenger som en flyktning/arbeidsinnvandrer må forholde seg til direkte eller indirekte.

Det er nødvendig med en gjennomgang av organisering, samhandling og ansvarsforhold i forhold til innvandrergруппene i Eigersund kommune. Det anbefales at det som en oppfølging av planen gjøres en avklaring i forhold til organisering som startes opp høsten 2016.

Kommunens ansvar i forhold til Introduksjonsloven, presisert i Rundskriv Q-27/2015:	Ansvarlig i dagens ordning	Framtidig organisering
Praktisk tilrettelegging:		
Mottak og bosetting	Helse og omsorg v/Flyktingetjenesten i NAV	Alt 1. Bosetting og introduksjonsopplæring en blir en egen seksjon
Bolig	Helse og omsorg	

	v/Flyktningetjenesten i NAV	med egen leder i linje til kommunalsjef helse og omsorg
Psykisk og fysisk helse	Flyktningetjenesten i NAV kontakter aktuell tjeneste i Helse og omsorg (lege, psykisk helsetjeneste, tannlege mm)	Voksenopplæringen blir egen seksjon i med egen leder i linje til kommunalsjef kultur og oppvekst
Oppvekst og skole	Flyktningetjenesten i NAV kontakter Kultur og oppvekst (Grunnskole, voksenopplæring, barnehage)	Alt 2. Bosetting og introduksjonsopplæring en blir en egen seksjon med egen leder i linje til kommunalsjef kultur og oppvekst
Økonomi	Kunnalsjef økonomi	Voksenopplæringen blir egen seksjon i med egen leder i linje til kommunalsjef kultur og oppvekst
Kvalifisering:		
Kartlegging av kompetanse	Voksenopplæringen, opplysninger fra mottak benyttes i startfasen	Alt 1. Bosetting og introduksjonsopplæring en blir en egen seksjon med egen leder i linje til kommunalsjef helse og omsorg
Utarbeiding av individuell plan	Voksenopplæringen	Voksenopplæringen blir egen seksjon i med egen leder i linje til kommunalsjef kultur og oppvekst
Programoppfølging – hel dag og helårlig tilbud	Delvis ivaretatt gjennom samarbeid mellom skole og flyktningetjeneste	Alt 2. Bosetting og introduksjonsopplæring en blir en egen seksjon med egen leder i linje til kommunalsjef kultur og oppvekst
Samordne ulike virkemidler i programmet. (For eksempel videregående opplæring, yrkesprøving eller arbeidsmarkedstiltak)	Voksenopplæringen	Voksenopplæringen blir egen seksjon i med egen leder i linje til kommunalsjef kultur og oppvekst
Utstedelse av deltakerbevis	Voksenopplæringen	Alt 2. Bosetting og introduksjonsopplæring en blir en egen seksjon med egen leder i linje til kommunalsjef kultur og oppvekst
Administrering og utbetaling av introduksjonsstønad.	Flyktningetjenesten i NAV melder til lønn om nye deltakere, voksenopplæringen registrer timer	Voksenopplæringen blir egen seksjon i med egen leder i linje til kommunalsjef kultur og oppvekst
Registrere opplysninger i nasjonalt introduksjonsregister.	Flyktningetjenesten i NAV og voksenopplæringen	Voksenopplæringen blir egen seksjon i med egen leder i linje til kommunalsjef kultur og oppvekst
Sørge for opplæring i norsk og samfunnskunnskap	Voksenopplæringen 20 timer pr uke	Voksenopplæringen blir egen seksjon i med egen leder i linje til kommunalsjef kultur og oppvekst

Tjenestene deles grovt inn i 3 deler

- Voksenopplæringen 20 timer per uke i 38 uker av året
- Introduksjonsopplæring 17,5 timer per uke. 37 timer per uke i skolens ferie
- Bosetting

I dagens ordning er bosettingsdelen organisert innunder NAV (helse og omsorg), Voksenopplæringen er organisert innunder kommunalsjef kultur og oppvekst. Oppgavene i introduksjonsordningen er fordelt mellom disse to enhetene, selv om størstedelen av ressursene som nyttes kommer fra voksenopplæringen. Dette er ikke en hensiktsmessig måte å jobbe på, og det må gjøres avklaringer på hvordan tjenesten som helhet skal organiseres.

Det vil bli sett på to alternative forslag til løsninger:

1. Bosetting og introduksjonsopplæringen blir en egen seksjon med egen leder i linje til kommunalsjef helse og omsorg
Voksenopplæringen blir egen seksjon i med egen leder i linje til kommunalsjef kultur og oppvekst
2. Bosetting og introduksjonsopplæringen blir en egen seksjon med egen leder i linje til kommunalsjef kultur og oppvekst
Voksenopplæringen blir egen seksjon i med egen leder i linje til kommunalsjef kultur og oppvekst

Uavhengig av valg av organiseringsmodell må tjenesten tilføres ressurser som kan ivareta lovkravet om heldags- og helårig introduksjonsprogram

8.1.1 Aktuelle tiltak 2016-2019

Nr.	Navn på tiltak	2016	2017	2018	2019
1.	Samlet gjennomgang av organiseringen, samhandlingen og ansvarsforhold mellom flyktningetjenesten og Voksenopplæringen i forhold til bl.a introduksjonsprogrammet. Ansvar: Komsjef KO/HO	H16	V17		

9 HANDLINGSPROGRAM 2016-2019

D= drift I= Investering

Nr.	Navn på tiltaket	Ansvar	2016		2017		2018		2019	
			D	I	D	I	D	I	D	I
1. Helsestasjonsvirksomhet										
1.1	Årlig informasjon til arbeidsgivere om deres ansvar/opplysningsplikt til helsestasjonen når de ansetter arbeidsinnvandrere fra høyendemiske land for tuberkulose.	Leder Helsestasjonen	x		x		x			
1.2	Utarbeide informasjonsmaterieill til foreldre i forhold til barns rettigheter i	Leder Helsestasjonen	x		x		x		X	
1.3	Helsesøster må aktivt oppsøke skolebarn med flyktningebakgrunn for å etablere kontakt.	Leder Helsestasjonen	x		x		x		x	
2. Flyktningetjenesten										
2.1	Kommunens flyktningearbeid organiseres i henhold til føringene i kap. 8.	Kom.sjef KO/HO	H16							
2.2	Tiltak for å fremme botilbudet for flyktninger bør utredes spesielt som en del av det boligsosiale velferdsprogrammet	Programleder boligsosial velferdsprogram			V17					
2.3	Introduksjonsprogrammet skal være et fullverdig program i Eigersund kommune – se pkt. 13.6.2	Rådmann	x		x		x		x	
2.4	Eigersund kommune bør reservere 2-3 barnehageplasser til eventuelle barn som ikke har muligheter til å søke om plass innen 31. januar for det enkelte år.	KO			Sak V17				X	
3. Barnehage										
3.1	Språkgrupper	Styrer	X		x		x		x	
3.2	Innkjøp språkstimulerende materieill	Veileder for barnehager		H17						
3.3	Kompetanseheving for ansatte	styrer / daglig leder, veileder for barnehage	x		x		x		x	
3.4	Nettverk	veileder for barnehager	x		x		x		x	
3.5	Rekruttere flerspråklig personell	Styrer	x		x		x		X	

3.6	Utrede mulighetene for å ansette tospråklige assistenter.	KO		V17			
3.7	Utrede transporttilbud	KO		H17			
3.8	Tilskudd ved oppstart	KO	V16				
3.9	Tilvenning	Styrer	x	x	x	X	
3.10	Vurdere opprettelse av oppstartavdeling	KO		V17			
3.11	Rutiner for bruk av tolk	Veleder for barnehagene	H16				
3.12	Kartleggingsrutiner når det gjelder språkfunksjon og sikre god skolestart.	Styrer / daglig leder, rektor og veileder for barnehager	H16				
3.13	Skape gode møteplasser for foreldrene	Styrer	x	x	x	X	
3.14	URT som arena for tverrfaglig samarbeid	Styrer	x	x	x	x	
			X	X	X	X	
4. Grunnskolene							
4.1	Utarbeide en helhetlig plan for skoletilbudet til de minoritetsspråklige elevgruppene jfr. tiltakene i 4.2.2.	Kommunalsjef KO	H16	V17			
4.2	Kanaliserer flyktninger til flere skoler i kommunen.	Kommunalsjef KO		X	X	X	
4.3	I Elever som har opplevd krevende ting og har behov for det, får tett oppfølging av skolehelsetjenesten	KO/HO	x	x	x	x	
Voksenopplæring							
4.4	Etablere «Eigersund Læringscenter» der introduksjonsprogrammet i Eigersund kommune skal være helårlig og på full tid slik Introduksjonsloven krever. Flytte elever tilbake fra Sandnes læringscenter.	Kommunalsjef KO/HO	V17 Egen sak	2,5 mill	2,5 mill	2,5 mill	
4.5	Innføre en elektronisk database for individuell plan for den enkelte flyktning - mellom skolen og flyktningetjenesten.	KO		170 000,-	X	X	
4.6	Eigersund kommune bør forplikte seg til å ta imot en viss prosentandel av flyktninger til arbeidstrening/arbeidspraksis.	Kom.sjef personal Egen sak		V17			
5. NAV							
5.1	Det bør opprettes en "kompetansegruppe" som	Kommunalsjef KO/HO og NAV		17			

	utarbeider en mer detaljert handlingsplan for økt sysselsetting blant flyktningene. Utgangspunktet bør blant annet være at ut fra nasjonal statistikk er det 14 kommuner som har oppnådd en sysselsettingsgrad på 80% to år etter fullført Introduksjonsprogram.							
5.2	NAV vil arbeide for at kommunen som helhet stiller seg mer åpne til å ta i mot flyktninger både i språktrening, arbeidspraksis/sommerpraksis, arbeidstreningstilbud og ordinært arbeid.	Leder NAV	X		X		X	X
5.3	Tettere oppfølging mot arbeid/arbeidstrening - utenlandske statsborgere 100 % stilling.	Leder NAV			620		620	620
6. Kultur, fritid, sosiale nettverk og frivillighet								
6.1	Utvide bruk av opplevelseskortet – må utredes	Kultur						
6.2	Etablere ordning med kulturfadder.	Kultur	X		X		X	X
6.3	Arrangere kunstnerbesøk.	Kultur			X		X	X
6.4	Foto og videokurs –	Kultur			X		X	X
6.5	Forfatterbesøk	Kultur			X		X	X
6.6	Arbeidserfaring og språkpraksis fra kulturinstitusjoner	Kultur/personal			X		X	X
6.7	Åpen scene	Kultur					X	X
6.8	Matlagingskurs – frivilligsentralen	Frivilligsentralen	X		X		X	X
6.9	Svømmekurs.	Frivilligsentralen			X		X	X
6.10	«Norsk kvinnegruppe» rettet mot å lære norsk kultur og språk	Frivilligsentralen			X		X	X
6.11	Tilbud om leksehjelp.	Frivilligsentralen			X		X	X
6.12	Utvikle en mer aktiv dialog med frivillige lag og foreninger. Minne om fokuset på flyktninger og arbeidsinnvandrere.	Frivilligsentralen	X		X		X	X